

ProAgria

Keski-Pohjanmaa

Jäsen- ja asiakaslehti 4/2023
www.proagria.fi/kp

Mäkelä Mty:ssä
rehunäytteiden
otto sujuu rutiinilla

16-17

Maitomarkkinakatsaus:
Epävarmuutta
ilmassa

24-25

Eero Hakalan
jäähdytäspakina

28-29

Mty
Tuominiemellä
investoidaan
harkiten

22-23

Ritva-Liisa Nisula
johtaja
ProAgria Keski-Pohjanmaa

Vanhaa ja uutta, tuttua ja ajankohtaista

Laajan Keski-Pohjanmaan alueella kasvu-kausi oli kohtuullinen, ja sen myötä sato-tasot olivat määrällisesti ja laadullisesti kohtalaiset, elleivät peräti hyvät. Sisäruo-kintakauden käynnistyttyä rehuanalyysit ovat ajankohtaisia. Kun tietää mitä syöt-tää, eläinten ruokinnan suunnittelukin pe-rustuu tietoon eikä muilta tiloilta laskettuihin keskiar-voihin. Keskiarvotiedoilla saa vain keskimääräisiä til-lakohtaisia tuloksia, jos niitäkään. Ensi kevättä var-ten kannattaa muistaa myös maanäytteet. Ne kuu-luvat nykyään EU-tukiehtoihin. ProAgrialta saa maan-äytteenottopalvelua ja näytteitä otetaan niin kauan kuin lapio maahan uppoaa.

ProAgrian ympäristöpalvelut tarjoaa kattavan asiantuntijaosaamisen maatalouden, ilmastoviisau-den, luonnon- ja ympäristöhoidon sekä vesistöjen ja kalakantojen hoidon saralla. Huomioimme vastuul-lisesti järjestömme arvoihin kuuluvan viljele ja varje-le -periaatteen kaikessa toiminnassamme. Useat Pro-Agrian asiantuntijat ovat itsekin viljelijöitä kumisaap-paat mullassa, joten tietoa kertyy heille sekä työn et-tä oman kokemuksen kautta. Käyttökää osaavia am-mattilaisia apuna, heitä koulutetaan ja heidän asian-tuntijuuttaan kehitetään teitä varten.

Keski-Pohjanmaalla ProAgria tukee myös jäsen-yhdistystensä toimintaa: maa- ja kotitalousnaiset järjestää tilaisuuksia, tapahtumia ja kursseja jäsenis-tön toiveita kuunnellen. Naisjärjestön 90 vuotta vel-voittavat, MKN on ollut edelläkävijä ja toisinaan jo-pa edellä aikaansa. ProAgria on Keski-Pohjanmaal-la vaikuttanut 115 vuotta ja alusta saakka toiminta on perustunut jäsenistön ja järjestön palkattujen asian-tuntijoiden yhteistyöhön.

Yrittäjä- ja yritysjäsenet saavat jäsenetuja ja alen-kuksia ProAgrian ja sen yhteistyökumppaneiden pal-veluista ja tuotteista. Ellei jäsenen uutiskirje ole ta-voittanut, kannattaa tarkistaa, että sähköpostiosoite on jäsentiedoissa oikein. ProAgria Keski-Pohjanmaan yritys- ja yrittäjäjäsenet saavat messulipun ensi ke-sän Farmari-näyttelyyn Seinäjoelle. Asiantuntijam-me kertovat mielellään lisää jäseneduista ja jäsenek-si liittymisestä.

Keski-Pohjanmaalla on aina osattu katsoa kauas, samalla kun on nähty lähelle. Tervetuloa ProAgrian jäsenet vuosikokoukseen 27.11. Kokkolaan. Kokouksen jälkeen juhlistamme kalatalouskeskuksen eläköityvää toiminnanjohtaja Eero Hakalaa ja toivotamme uuden toiminnanjohtaja Elina Pusaan tervetulleeksi edistä-mään maakunnan kalataloutta.

Henkilöstöuutiset

SANNA LUOSTARINEN

Olen marraskuun alussa aloittanut maidontuotannon asiantuntijana Keski-Poh-janmaalla. Koulutukselta-ni olen lähes valmis kotieläin-tieteen agronomi. Aikaisemmin olen työskennellyt karjanhoitajana, maatalouslomittajana sekä maatalousalan asiantuntijatoimissa. Työtehtäviini ProAgriassa kuuluvat ruokinnan suunnittelu ja seuranta. Minut löytää Vetelin toimistolta. Palvelen ruokinnan suunnittelussa pääasiassa Perhonjokilaakson aluetta. Yhteystiedot:
puh. 0400 974 165, sanna.luostarinen@proagria.fi

SINIKKA KREUS on eläköitynyt marraskuun alussa yli 40 vuoden työuran jälkeen. Lämmin kiitos Sinikalle kes-kipohjalaista karjaloutta edistäneestä työstä ja tu-lokseista vuosista.

EERO HAKALA eläköityy joulukuun alussa 30 vuoden työrupeaman jälkeen. Lämmin kiitos Eerolle kalatalou-dellisten asioiden edistämisestä maakunnassa ja mer-kittävästä alueellisesta vaikutustyöstä.

SARI KURTTILA on siirtynyt toisiin tehtäviin.

Tapahtumakalenteri

Tapahtumien yhteydessä on QR-koodi, josta voi puhelimen kameralla skannaamalla siirtyä suoraan aiheeseen liittyville nettisivuille. QR-koodinlukijan voi ladata ilmaiseksi sovelluskaupasta, ellei se ole valmiiksi yhdistetty puhelimen kameraominaisuuksiin.

PROAGRIA KESKI-POHJANMAA RY:N JA KESKI-POHJANMAAN MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN VUOSIKOKOUS

ma 27.11.2023 klo 10 (kahvia ja valtakirjat klo 9.30), yritystalo Evald, Ristirannankatu 1, Kokkola

KALATALOUSKESKUKSEN TOIMINNANJOHTAJA EERO HAKALAN LÄKSIÄISET

ma 27.11.2023 klo 13, yritystalo Evald, Ristirannankatu 1, Kokkola. Eeron muistamiset klo 10-12 ProAgrian tiloissa yritystalo Evaldin 1. krs. kokoushuoneessa

TIETOLINKKI-HANKKEEN TILAISUUDET

- Yhtiöittäminen ja tilojen välinen yhteistoiminta, **ti 21.11.2023** Ylivieska
- Maatilan tuotantosuunnan muutos tai toiminnan hallittu alasajo, **ti 28.11.2023** Kaustinen

Tarkemmat ohjelmat ja ilmoit-tautuminen hank-keen nettisivuilta www.kpedu.fi/tietolinkki/

tapahtumat tai Ritva Jaakkola, p. 044 7250 625, ritva.jaakkola@kpedu.fi.

MKNn 90-VUOTISJUHLA-SEMINAARI Jyväskylässä 18.11.

Maa- ja kotitalous-naisten Keskuksen 90 vuotta -juhlase-minaari Jyväskylässä 18.11.

FARMARI
4.-6.7.2024 SEINÄJOKI

Rakkaudesta lajiin!

Tänä vuonna nuo otsikon sanat ovat juolahtaneet monesti mieleeni. Kasvukauden olosuhteet aiheuttivat ainakin minulle tuntuja tappioita, ja osa niistä on otettava omaankin piikkiin. Ajattelin asiaa monelta kantilta ja vertaisin meitä tavallisiin palkansaajiin. Jos jonain vuonna palkasta jäisikin saamatta yhdellä 10 % ja toisella jopa 40 %, niin luulenpa, että seuraavaan vuoteen ei lähde samalla tarmolla, kuin viljelijä lähtee kofti uutta tuntematonta ja arvaamatonta satovuotta. Viljelijä tekee töitä tarvittaessa muualla ja paikkaa vajetta kaikin mahdollisin keinoin. Onneksi lajirakkautta vielä löytyy! Sitä pysyvyyttä tämä maailma tarvitsee jo huoltovarmuudenkin nimissä.

Talvi on jo näyttänyt voimiaan. Lunta on saatu poikkeuksellisen aikaisin ja suuriakin määriä. Loskakelejä vielä vastaan tulee, mutta onneksi se on joulukuun lähestyessä varmasti. Nyt on hyvä aika kiittää kaikkia ProAgrian asiantuntijoita ja asiakkaita. Onnittelut myös 90-vuotista taivalta juhliville Maa- ja Kotitalousnaisille arvokkaasta työstä maaseudun puolesta. Ja varmasti monesti vain rakkaudesta lajiin!

Hyvää ja rauhallista joulua sekä menestystä tulevaisuudeksi!

Tapani Orjala

ProAgria Keski-Pohjanmaan hallituksen puheenjohtaja
p. 040 5288 405

**OTA
YHTEYTTÄ!**

Meidät tavoitat

ProAgria Keski-Pohjanmaa ry

Puhelin 040 5211 735
etunimi.sukunimi@proagria.fi
www.proagria.fi/kp
Toimisto avoinna 9-15
Valtakunnallinen palvelupuhelin
avoinna ma-pe 9-15 044 4209 000

HALLINTOPALVELUT

Johtaja Ritva-Liisa Nisula 040 5849 550
Kehityspäällikkö Jouni Ingalsuo 040 5525 781
Pohjoisen alueen palvelupäällikkö
Juha Nivala 040 8610 641
Eteläisen alueen palvelupäällikkö
Anna-Riitta Leinonen 040 0168 647
Viestijä Ritva Karri
(myyntireskontra, viestintä, järjestö) 040 5234 113
Taloussihteeri Saira Sulonen
(laskutus, ostoreskontra) 040 5443 460

MAASEUTUNEUVONNAN ASIAANTUNTIJAPALVELUT

Tuotosseuranta
- näytteenotot, koelypsyt, aseman-
testaukset, robottimaitojen tallen-
nukset, viivakoodien opastukset
Armi Hotakainen 040 0644 261
Charlotta Hästbacka 050 5939 094
Katja Kellokoski 040 8492 870
Jonna-Minna Lassila 044 4863 077
Kirsi Leppikorpi 040 0367 656
Energianeuvonta Jari Tikkanen 040 0162 147
EU-tuet Jarmo Karhula 044 5212 210
Kannattavuuskirjanpito Seija Roimela 040 8479 740
Kasvinsuojeluruiskujen testaus
Jouni Huhtala 040 5123 703
Jarmo Karhula 044 5212 210
Kasvinviljelyneuvonta
Sari Harju (nurmet) 040 5234 114
Jouni Huhtala 040 5123 703
Heli Kallioinen 050 4307 661

Taneli Rahja (kasvinviljelyn talous) 040 6845 111
Jari Tikkanen (luomu ja luomukoulut.) 040 0162 147
Tero Ävist 041 7310 398
Kasvinsuojelukoulutukset
Jouni Huhtala 040 5123 703
Kotieläinneuvonta ja ruokinta
Anna-Riitta Leinonen 040 0168 647
Lammis- ja vuohitilojen neuvonta
Milla Alanco-Ollqvist 040 7060 558
Sini Sillanpää 043 8250 526
LEAN, HR ja rekrytointi Liisa Koskela 050 5120 615
Luomukotieläinneuvonta
Seija Roimela 040 8479 740
Luonnonmukainen tuotanto,
EU-tukineuvonta
Jari Tikkanen 040 0162 147
Seija Roimela 040 8479 740
Lypsyrobotinneuvonta Sonja Pyykölä (perhevap.)
Lypsyrobotitilojen kehitysohjelma
Katja Kellokoski 040 8492 870
Sonja Pyykölä (perhevapaalla)
Maatilojen talousneuvonta,
budjetointi, omistajanvaihdokset
Matias Parpala 043 8254 283
Juha Nivala 040 8610 641
Heikki Ojala 040 5342 166
Jouni Huhtala 040 5123 703
Teemu Kinnunen 050 3100 827
Neuvo-palvelut Jari Tikkanen 040 0162 147
Sikatilat Ari Nopanen 040 0432 582
Viljakaupan tarkkailu Jouni Huhtala 040 5123 703
Viljelijöiden työterveyshuolto
Sari Harju 040 5234 114
Liisa Koskela 050 5120 615
Yritysohjaaminen ja laatuasiat
Liisa Koskela 050 5120 615
Ympäristöneuvonta, ympäristötukiasiat
Jari Tikkanen 040 0162 147

KALATALOUSKESKUS

Toiminnanjohtaja Eero Hakala
eläköityy 1.12.2023 alkaen
Toiminnanjohtaja Elina Pusaa 050 3094 861

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

Toiminnanjohtaja Kirsi Varila 040 1964 434
Ruoka- ja hyvinvointiasiantuntija
Niina Vihelä 043 8254 281
Maisema- ja ympäristöasiantuntija
Anu Ainasoja 043 8254 284

STRATEGIASUUNNITTELU

Heikki Ojala 040 5342 166
Liisa Koskela 050 5120 615

TILITOIMISTOPALVELUT

Maatalous- ja metsätalousasiakkaita
palvelevat kirjanpito-, kuukausi-ilmoitus-
ja palkanlaskenta-asioissa:
Miia Luoma-Tokoi 043 8254 280
Seija Roimela 040 8479 740
Teemu Kinnunen 050 3100 827
Heli Kallioinen 050 4307 661
Yritysassiakkaita palvelevat kirjanpito-,
kuukausi-ilmoitus- ja palkanlaskenta-
asioissa:
Miia Luoma-Tokoi 043 8254 280

RUOKINNAN OHJAUSPALVELUT JA TÄSMÄPALVELUT KOTIELÄINTILOILLE

Sari Harju 040 5234 114
Charlotta Hästbacka 050 5939 094
Jarmo Karhula 044 5212 210
Katja Kellokoski 040 8492 870
Tuija Korpela 040 0260 575
Heidi Lehtonen 040 5234 116
Sanna Luostarinen 0400 974 165
Johanna Malinen 041 7310 913
Sonja Pyykölä (perhevapaalla)

Paikallisyhdistysten syyskokoukset

Niiden paikallisyhdistysten, joiden säännöissä on kaksi yleistä kokousta, tulee pitää syyskokouksensa joulukuun loppuun mennessä. Kokouksessa käsitellään yhdistyksen toimintasuunnitelma ja talousarvio. Muistattehan tarkastaa omaa yhdistystänne koskevat kokousoasiat säännöistänne.

Toimintasuunnitelmat vuodeksi 2024

Kun syyskokous on pidetty ja toimintasuunnitelma hyväksytty, kopia siitä lähetetään Keski-Pohjanmaan ProAgrialle. Toivomme, että huomioitte toimintasuunnitelmassanne Maa- ja kotitalousnaisten kampanjat, tempaukset ja teemapäivät, ruokakurssit sekä erilliset retket.

Sihteerit voivat pyytää syyskokousten asialistat ja toimintasuunnitelmapohjat järjestövastaava Ritva Karrielta, puh. 040 523 4113 tai ritva.karri@proagria.fi. Lisäksi ne löytyvät ProAgria Keski-Pohjanmaa nettisivuilta proagria/keski-pohjanmaa/yhdistyksille.

Paikallisyhdistysten jäsen- tietojen päivitys Sensessä

Jäsenrekisteri kannattaa pitää ajan tasalla. Muistattehan merkitä eronneille jäsenille eropäiväksi viimeistään 31.12.2023, jos heitä ei laskuteta enää ensi vuonna. Muistakaa myös päivittää kuolleille jäsenille eropäivä, jottei heidän nimissään lähde turhia laskuja.

Jäsen – päivitä sähköpostiosoitteesi!

Mikäli et ole saanut meiltä vuoden sisään jäsensähköpostia, tarkoittaa se sitä, ettei meillä ole sähköpostiosoitettasi. Päivitä meille sähköpostiosoitteesi, niin pysyt ajan tasalla ja saat sähköiset jäsenetuudet käyttöösi. Lähetä viesti ritva.karri@proagria.fi tai puh. 040 523 4113/Ritva Karri.

Keski-Pohjanmaan Maanviljelys- seuran Säätiön apurahat

Keski-Pohjanmaan Maanviljelysseuran Säätiö myöntää apurahoja opiskelijoille, jotka edistävät opinnäytetyöllään tai muutoin opinnoissaan keskipohjalaista maataloutta tai sen lähellä olevia elinkeinoja (mm. käsityöala, koti- ja puutarhatalous sekä kalatalous) tai suorittavat harjoitteluaan em. alojen edistämisisäntoimissa.

Apurahat ovat jatkuvasti haettavissa. Vapaamuotoiset hakemukset, joihin liitetään ansioluettelo ja apurahan käyttösuunnitelma tai hyväksytystä opinnäytetyöstä aiheutuneet kustannukset, osoitetaan Keski-Pohjanmaan Maanviljelysseuran Säätiölle, osoite Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola tai s-postilla osoitteella ritva-liisa.nisula@proagria.fi. Lisätietoja antaa Ritva-Liisa Nisula, p. 040 5849 550.

Paperilaskulisä

Olemme jatkossa ympäristöystävällisempiä ja tarjoamme asiakkaillemme sähköpostilaskua tai yrityksen verkkolaskumahdollisuutta paperilaskun sijasta. Otamme käyttöön 1.1.2024 alkaen paperilaskulisän 7 € (sis. alv). Jos haluat siirtyä paperittomaan laskutukseen, ota asia puheeksi palvelunteon yhteydessä. Verkkolaskujen vastaanottaminen onnistuu, kun käytössäsi on kyseisen ominaisuuden sisältävä laskutus-, kirjanpito- tai taloushallinto-ohjelma.

Yrittäjäjäsenyys ei periydy eikä pääty itsekseen

ProAgrian yrittäjäjäsenyys on henkilökohtainen ja yrittäjäjäsenenä voi olla vain luonnollinen henkilö. Jäsenyys ei pääty automaattisesti, jos esim. tilan pito loppuu tai tilalla on tehty sukupolvenvaihdos. Jäsenyys tulee aina irtisanoa. Jäsenyys ei periydy jatkajalle eikä sitä voi siirtää toisen nimiin. Jäsenyyttä ei myöskään voi siirtää yrityksen tai yhtymän toisen osakkaan nimiin. Jos jäsen eroaa, päättyy myös yrityksen tai yhtymän toisen osapuolen jäsenyys, jos se on liitetty pääjäsenen jäsenyyteen. Jos jäljelle jäänyt haluaa jatkaa jäsenyyttään, tulee hänen hakea sitä jäsenhakemuksella. Jos jäsen haluaa lopettaa jäsenyytensä, hänen tulee tehdä eroilmoitus kirjallisesti. Ero lasketaan tapahtuvaksi sen kalenterivuoden lopussa, jonka aikana eroamisilmoitus on tehty. Jäsen on velvollinen maksamaan jäsenmaksun eroamispäivään saakka. Samat säännöt jäsenyyden päättymisestä pätevät myös yritysjäsenyyteen. Yritysjäsenenä voi olla yhtiömuotinen maatila tai maaseutuyritys.

Lisätietoja Ritva Karri, puh. 040 523 4113 tai ritva.karri@proagria.fi.

ProAgria
Keski-Pohjanmaa

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

**ProAgria Keski-Pohjanmaa ry:n ja
Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten**

**VUOSIKOKOUS
ma 27.11.2023 klo 10**

**Yritystalo Evald, alakerran kokoustila Aava,
Ristirannankatu 1, Kokkola**

Autot HalpaHallin kattotasanteelle, 3. krs. P-kiikkoja ei tarvita.

**Kahvitarjoilu ja valtakirjojen tarkastus klo 9.30.
Vuosikokous klo 10.**

**Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset
vuosikokoukselle kuuluvat asiat.
Lisäksi muistamiset ja huomioinnit.**

Joulupuuro

**Kokouksen jälkeen klo 13 samassa paikassa
Kalatalouskeskuksen toiminnanjohtaja
Eero Hakalan ohjelmalliset läksiäiset.**

Tervetuloa!

Hallitus

Käyttökatko Ruokaviraston asiointipalveluissa 10.–14.11.2023

Ruokaviraston asiantuntijapalveluissa on tietojärjestelmien huollossa johtuva käyttökato perjantaista 10.11. alkaen. Asiantuntijapalvelut ovat käytettävissä katkon jälkeen keskiviikosta 15.11. alkaen. Palveluissa voi olla lyhyitä katkoja vielä muutaman päivän ajan huoltokatkon jälkeen.

Käyttökatko estää pääsyn esimerkiksi seuraaviin palveluihin:

- Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin asiantuntijapalvelu
- Eläinrekisteri (nauta-, lammas-, vuohi- ja sikarekisteri) – katko koskee myös eläinrekisterien puhelinpalvelua
- Hyrrä • Touko • Vipu • Vipu-mobiili

ProAgrian tilitoimistot

Sievin tilitoimisto auki ma ja ke klo 9–15

Haikolantie 12

Miia Luoma-Tokoi	043 8254 280
Seija Roimela	040 8479 740
Heli Kallioinen	050 4307 661
Teemu Kinnunen	050 3100 827

Kannuksen tilitoimisto auki ma-pe klo 9–15

Silmäjärventie 2

Miia Luoma-Tokoi	043 8254 280
Heli Kallioinen	050 4307 661

Vetelin tilitoimisto auki ke klo 9–15

Koulutie 77

Miia Luoma-Tokoi	043 8254 280
------------------	--------------

Tietolinkki-hanke tiedottaa

YHTIÖITTÄMINEN JA TILOJEN VÄLINEN YHTEISTOIMINTA

Ti 21.11.2023 klo 10–14.15 (aloituskahvit klo 9.30 alkaen)
Ylivieska, Centria-ammattikorkeakoulu, Vierimaantie 7

Suunnitteletko maatilan yhtiöittämistä? Missä tilanteissa yhtiöittäminen olisi varteenotettava vaihtoehto? Yrittäjän kokemuksia maatalousosakeyhtiöstä. Sopimukset tilojen välisessä yhteistyössä. Miksi tilojen välinen yhteistyö kannattaa?

Mukana ProAgrian ja MTK:n asiantuntijoita sekä yrittäjien puheenvuoroja.

Katso tarkempi ohjelma ja ilmoittaudu (viim. 15.11.)

kpedu.fi/tietolinkki/tapahtumat-sivuilta tai
ritva.jaakkola@kpedu.fi, p. 044 7250 625 tai
hanna.maki-asiala@mtk.fi, p. 050 326 9495.

Kahvitarjoilu, omakustanteinen lounas.

Tilaisuuden järjestävät Suksee-, Tietolinkki- ja Osaava Farmari -hankkeet.

MUUTOS MAATILALLA -PÄIVÄ

Ti 28.11.2023 klo 10–14.15 (aloituskahvit klo 9.30 alkaen)
Kaustinen, Pelimannitalo, Konstantie 8

Pohditko esimerkiksi tuotantosuunnan muutosta tai tilan toiminnan hallittua alasajoa? Tai onko maatilan muutosprosessi jo meneillään? Tästä tilaisuudesta saa eväitä muutoksen tekemiseen.

Mukana mm. ProAgrian ja Melan asiantuntijoita.

Katso tarkempi ohjelma ja ilmoittaudu (viim. 21.11.)

kpedu.fi/tietolinkki/tapahtumat -sivuilta tai
ritva.jaakkola@kpedu.fi p. 044 7250 625

Kahvi- ja lounastarjoilu.

Tilaisuuden järjestävät Myötätuulta Tuottajalle 2,

Tietolinkki- ja Osaava Farmari -hankkeet.

Tervetuloa mukaan!

Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta 2024

asiakkaillemme, jäsenillemme ja
yhteistyökumppaneillemme!

ProAgria Keski-Pohjanmaa
Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaiset
Keski-Pohjanmaan Kalatalouskeskus

ProAgria

**MAA- JA
KOTITALOUSNAISET**

Muista maanäytteet

Jokaisen tilan tulee ottaa maanäytteet lohkoiltaan säännöllisin väliajoin. Tarjoamme palvelua, jolla maanäytteet otetaan viljelijän puolesta. Säästä aikaa ja vaivaa sekä varmista tukiehtojen mukainen ja riittävän tarkka näytteenotto.

ProAgria Keski-Pohjanmaa

Ota yhteyttä Maanäytteen ottopalvelun asiantuntijaan!

Anu Ainasoja
puh. 043 8254 284
anu.ainasoja@
proagria.fi

Heli Kallioinen
puh. 050 4307 661
heli.kallioinen@
proagria.fi

Niina Vihelä
puh. 043 8254 281
niina.vihela@
proagria.fi

Ammattitaudit vähentyneet

Kuulon alenema, ihottuma ja astma

Kaikilla työikäisillä kaikissa ammateissa yleisimmät ammattitaudit ovat meluvamma, allerginen kosketusihottuma, ärsytyskosketusihottuma, ammattiastma ja asbestiplakkitauti. Työikäisillä vahvistettuja ammattitautitapauksia todetaan eniten 54–64 ikäryhmissä. Ammattitauti kehittyä monesti vuosien aikana ja osa ammattitauodeista todetaan vasta työuran jälkeen.

Kosketusihottuman voi saada eläinperäisistä altisteista, kuten lehmän epiteeli. Rasitussairaudet ilmenevät usein yläraajoissa tenniskyynärpäänä, nivelkalvon tai jännetupen tulehduksina ja esim. rannekanavaoireyhtymänä, sillä työtä tehdään vielä paljon käsin. Yleisin ammattitauti, sisäkorvan aistimiskulovika, syntyy pitkäaikaisen, toistuvan tai voimakkaan äkillisen melun seurauksena. Meluvammoista suurin osa todetaan miehillä ja enimmäkseen yli 50-vuotiailla. Kuulon aleneman saattaa itse hahmottaa vasta esim. parikymmentä vuotta kuulon vaurioitumisesta.

Vaikka ammattiastmojen määrä on vähentynyt, niitä silti todetaan edelleen. Vahvistettuja ammattiastmoja todettiin naisilla hieman enemmän kuin miehillä ja yleisin ikäryhmä ovat 40–44-vuotiaat. Tyypillisimmät aiheuttajat olivat homesienet, jauhot ja rehut, muut eläinperäiset altisteet, lehmä sekä isosyanaatit ja muut kemikaalialtisteet. Ammattitautitilastoissa ovat mm. myyräkuume, homepölykeuhko ja orgaanisten pölyjen ai-

heuttama toksinen oireyhtymä.

Bakteerit, sienet, virukset ja loiset

Biologiset altisteet ovat tuotantoympäristön eliöitä kuten bakteerit, sienet (hiiva- ja homesienet), virukset ja alkueläimet (loiset). Ne ovat hajuttomia ja näkymättömiä, joten niitä on ennakolta vaikea havaita. Biologiset tekijät aiheuttavat vuosittain paljon terveyshaittoja ja jopa tartuntatauteja. Lisäksi niistä seuraa allergista nuhaa, astmaa ja ihosairauksia. Yleisoireita voi olla lisäksi hengitysteiden ärsytysoireet, iho-oireet, lihas- ja nivelkiput, pahoinvointi ja ripuli, päänsärky ja väsymys, silmäoireet sekä vilunväreet ja kuume. Altistumisen toteaminen vaatii työhygieenisia selvityksiä ja näytteenottoja, joiden avulla tunnistetaan biologiset tekijät ja niiden lähteet, arvioidaan altistumista ja löydetään yhteys työntekijän ja työympäristön biologisten tekijöiden välille.

Suojautuminen

Riskityövaiheissa pitää vähentää altistumista erilaisilla ratkaisuilla ja käyttää henkilösuojaimia. Sisäti-

lojen hyvä ilmanvaihto, henkilökohtainen hygienia ja siivous ovat avainasemassa terveyshaittojen ennaltaehkäisyssä. Työnantajana toimivan velvollisuus on rajoittaa työntekijänsä altistuminen biologisille tekijöille niin vähäiseksi, ettei näistä tekijöistä aiheudu haittaa tai vaaraa työntekijän turvallisuudelle, terveydelle tai lisääntymisterveydelle.

Suojavarusteiden puhdistus ja käyttö

Työnantajan tulee varmistaa, että suojavarusteet sekä työ- ja siivousvälineet puhdistetaan säännöllisesti ja etenkin silloin, kun suora kosketus mikrobivaaraan on tapahtunut. Mahdollisesti biologisilla tekijöillä saastunut työvaatetus on riisuttava lähdeettäessä työskentelyalueelta ja säilytettävä erillään muusta vaatetuksesta. Tartuntataudeilta suojaavan suojavaatetuksen on täytettävä standardin EN 14126 vaatimukset, jotta riskit vähensivät riittävästi. On myös huomioitava suojavaatteen käyt-

Eniten ammattitaueteja ilmenee rakennusalalla, maataloudessa ja konepajapuolella. Ammattitautidin voi saada erilaisista työmaan altisteista kuten melu, tärinä sekä kemikaalit ja erilaiset muut kuormitukset.

täjälleen aiheuttama lämpökuormitus. Tarvittaessa on käytettävä kertakäyttöisiä henkilösuojaimia. Suojaimet valitaan tehokkuuden lisäksi työntekijälle soveltuvuuden ja suojauskyvyn mukaan. Hiukkasuodattimet (P, myös FFP3-taso) hengityksensuojaimissa suodattavat biologisia tekijöitä ilmasta.

Liisa Koskela

Tuet

EU-tukien maksuaikataulu muuttui pysyvästi

EU:n maatalouspolitiikan uudistus vaikuttaa pysyvästi myös viljelijätukien maksuaikatauluun. Kokonaan kansallisesti rahoitettujen tukien maksuaikatauluun ei ole tullut merkittäviä muutoksia

edellisiin vuosiin verrattuna. Sen sijaan esimerkiksi luonnonhaittakorvaus maksetaan tästä vuodesta alkaen joulukuussa ja luonnonmukaisen tuotannon korvaus marraskuussa. Eläinten hyvinvointikorvauksen ennako maksetaan tässä

vaiheessa vain naudoista, lampaista ja vuohista. Tukehtojen muutosten sekä viitepäivän aiheuttamien muutosten vuoksi eläinpalkkioiden laskenta naudoista monimutkaisuutuu niin, että maksut alkavat helmikuussa.

Marraskuussa maksetaan ennakkoja luonnonmukaisen kasvin tuotannon korvauksesta, eläinten hyvinvointikorvauksesta ja osasta ympäristösitoumuksen toimenpiteitä.

Joulukuussa maksettavina ovat kansalliset peltotuet sekä 95 prosenttia luonnonhaittakorvauksesta, perustulotuesta, eköjärjestelmätuesta, uudelleenjakotulotuesta, nuorten viljelijöiden tulotuesta, tärkkelysperunapalkkiosta ja erikoiskasvipalkkiosta.

Ruokavirasto

MUISTILISTA EU-TUKIASIOISTA

Marraskuussa muistettava

30.11. mennessä pitää olla kunnossa

- maaperän seuranta (analyysit)
- orgaaniset ravinteet (kuitti, sopimus)
- täsmäviljelymenetelmät (kuitti tai kuittaus)
- kasvintuhoojien ja kasvitautien seuranta- ja tunnistussovellus (kirjallinen dokumentti).

Syysilmoitus 2023

Pakollinen suurimmalle osalle tiloista → Ehdollisuuden vähimmäismaanpeitteen vaatimus (33 %) koskee kaikkia tiloja, joilla on peltoa tai pysyvien kasvien alaa.

Syysilmoitus tehdään Vipu-palvelussa 8.1.-1.2.2024. Peltotukien haussa haettiin ilmoitettavat toimenpiteet ja tarkentavat tiedot annetaan syysilmoituksella. Syysilmoituksella alat piirretään kartalle.

Syysilmoituksella ilmoitettavat toimenpiteet/asiat:

- **Talviaikainen kasvipeite** (ehdollisuus ja ekojärjestelmätuki)
 - Syysilmoituksessa ilmoitetaan kaikkien peltotukien haussa ilmoitettujen maankäyttölajiltaan peltoa olevien peruslohkojen kasvipeitteisyys. Peruslohkolla voi olla useampaa eri kasvipeitteisyyslajia, jolloin aloista piirretään omat toimenpidelohkot. Alat, joilla ei ole kasvipeitettä, ilmoitetaan kasvipeitteettömänä. Kasvipeitteisyyslajit ovat: aito kasvipeite, sänki, kevennetty muokkaus, kasvijäte ja kasvipeitteetön. Kevennetty muokkaus hyväksytään ehdollisuuden vähimmäismaanpeitteeseen, mutta se ei käy ekojärjestelmätuen talviaikainen kasvipeite-toimenpiteeseen.
 - **Kiertotalouden edistäminen** (mm. lietelannan multaus, vastaanotettu kuivalanta)
 - Syysilmoituksessa ilmoitetaan alat, joille on levitetty lantaa tai lannoitteita 1.4.-31.10. välisenä aikana
 - vähintään 15 m³ hehtaarille (nestemäiset aineet)
 - vähintään 10 m³ hehtaarille (kiinteät aineet)
 - vähintään 5 m³ hehtaarille (aineet, joiden fosforipitoisuus on vähintään 3 kg/m³)
- Levitysalat ilmoitetaan toimenpidelohkona. Toimenpidelohkoksi voi ilmoittaa koko lohkon tai piirtää erillisen toimenpidelohkon kartalle. Samalle toimenpidelohkolle voi ilmoittaa vain yhtä kolmesta edellä mainitusta aineesta.

- **Käytetyt kasvinsuojeluaineet** (koskee puutarhatiloja ja luomutiloja)

– Ilmoitetaan kasvulohkokohtaisesti, aloja ei tarvitse piirtää. Ilmoitukseen tarvitaan valmisteen nimi, annoksen suuruus ja yksikkö sekä käyttöaika. Myös se ilmoitetaan, jos kasvinsuojeluaineita ei ole käyttänyt millään lohkolle.

- **Valumavesien hallinta** (säättösalaajitus, altakastelu tai kuivatusvesien kierrätysjärjestelmä)

– Toimenpidelohkona ilmoitetaan ala, jolla toteutetaan jotain kolmesta menetelmästä. Toimenpidelohkona voi olla koko peruslohko tai erillinen piirretty toimenpidelohko. Toimenpidelohkoja voi ilmoittaa vain niille peruslohkoille, jotka on ilmoitettu toimenpiteeseen peltotukien haussa.

- **Lintupellot** (Viljelijä on voinut valita toimenpiteen lohkoille, jotka on tunnistettu paikkatietoaineiston perusteella luonnonvaraisten kurkien, hanhien tai joutsenten merkittäviksi muutonaikaisiksi levähdys- ja ruokailupaikoiksi)

– Toimenpidelohkoksi voi valita koko peruslohkon tai piirtää erillisen toimenpidelohkon kartalle. Toimenpidelohkoja voi ilmoittaa vain niille peruslohkoille, jotka on ilmoitettu toimenpiteeseen peltotukien haussa. Ilmoitukseen tulee liittää myös Vipu-mobiililla otettu kuva. Jos kuvan ottaminen ei ole ollut mahdollista Vipu-mobiililla, kelpaa myös muulla välineellä otettu kuva. Myös viranomaisen dokumentteja voi käyttää todisteena.

Ympäristö- sitoumuksen verkkokoulutus

Jos on valinnut ympäristösitoumuksen ilmasto- ja ympäristökoulutus -toimenpiteen, on suoritettava verkkokoulutus 30.4.2024 mennessä. Verkkokoulutus avautuu 2.1.2024 ja sen voi suorittaa kuka tahansa maatilan osallisista.

Koulutusvaihtoehtoja ovat:

- Hiilensidonta peltomaahan ja maaperän kasvukunto
- Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja ilmastomuutokseen sopeutuminen maatilalla
- Maatalousluonnon monimuotoisuuden edistäminen
- Maatilan vesiensuojelu
- Integroidun torjunnan menetelmät.

Toimenpiteeseen voi sitoutua myös tulevina vuosina, mutta samaa koulutusta ei voi suorittaa kahta kertaa.

Heli Kallioinen

Oletko miettinyt omistamasi tai vuokraamasi luonnonlaitumen, perinnebiotoopin, kosteikon tai muun luonnon arvokohteen kunnostamista ja hoitoon ottamista? Tästä artikkelista voi olla sinulle apua.

Lumo 2024 -haku hautumaan

Maataluusluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa tuetaan ympäristösopimuksella. Sopimus voidaan tehdä perinnebiotoopista, muusta luonnonlaitumesta, luontoarvoiltaan monimuotoisesta tai maisemaltaan merkittävästä peltojen reuna-alueesta sekä peltoalueiden metsäsaarekkeesta. Sopimukseen soveltuva kohde voi olla myös maatalousympäristön muinaismuistokohde tai maaseudun kulttuuriperinnön hoitokohde. Pääasia on, että sopimuskohteen kunnostus ja hoito edistävät luonnon monimuotoisuutta ja maisemanhoitoa. Sopimus kestää kerrallaan viisi vuotta ja haku tapahtuu kevään päätuki-

haun yhteydessä. Myös kosteikkojen hoitoa voidaan tukea viisivuotisella ympäristösopimuksella, mutta perustamistöihin haetaan ei-tuotannollisen investoinnin tukea.

Sopimuskohteen tulee olla vähintään 0,3 hehtaarin suuruinen ja ympäristösopimuksen hakija voi olla viljelijä tai yhdistys. Kosteikkojen hoidon tukea voivat hakea myös vesioikeudelliset yhdistykset.

Hakemuksen liitteeksi tarvitaan hoitosuunnitelma, jossa esitetään tavoitteelliset ja aika- ja talutetut toimenpiteet maataluusluonnon monimuotoisuuden edistämiseen, maiseman kunnostamiseen tai säilyttämiseen liittyen. Soveltuvia hoitokeinoja ovat laidunnus, niitto ja niitto-

jätteen poiskorjuu sekä tarvittavat kunnostus- ja hoitorauvaukset. Korvaus koostuu vuosittaisesta hoitokorvauksesta sekä tarvittaessa erillisestä yksivuotisesta aitaamis- ja peruskunnostusraivauskorvauksesta.

Kohteesi soveltuvuutta ympäristösopimukseen voit selvittää pyytämällä avuksesi ProAgrian maisema- ja ympäristöasiantuntijan. Häntä hoituu myös hakemukseen tarvittavan hoitosuunnitelman laatiminen.

Ota yhteyttä!

Anu Ainasoja

Luomusuunnitelmien päivittäminen tämän vuoden aikana

Ely-keskus ja Ruokavirasto ovat muistuttaneet luomuviljelijöitä luomusuunnitelmien päivittämisestä ja alihankintasopimuksista. Myös luomutarkastuksen jälkeen on edellytetty luomusuunnitelman ajantasaistamista. Luomusuunnitelmia on paljon päivitettykin. Nyt talvella on hyvä aika laittaa asian kuntoon.

Uusi luomuasetus tuli voimaan 2022. Sen vuoksi vuoden 2023 aikana kaikkien luomutilojen tulee päivittää luomusuunnitelma ja viljelykiertosuunnitelma niin, että ne täyttävät voimassa olevan luomuasetuksen vaatimukset. Ruokaviraston sivuilla on mallipohjia suunnitelmista. Luomuasiantuntijat käyttävät omia suunnitelmapohjia. Suunnitelman sisällön on oltava asetuksen mukainen.

Luomueläintuotannossa tilan luomueläinten hoitosuunnitelma voi tarvita päivitystä. Ruokaviraston luomueläintuotannon ohjeista löytyy ohjeellinen lista siitä, mitä eläintenhoitosuunnitelman tulisi sisältää. Tämäkin on hyvä tarkistaa ja tarvittaessa päivittää luomuasiantuntijan kanssa.

Ely-keskus ja luomutarkastajat ovat muistuttaneet tiloja varmistamaan mahdollisten alihankinta- ja vuokrasopimusten tilanne. Ne pitäisi olla kunnossa, mikäli viljaa kuivataan tai varastoidaan luomutilan ulkopuolella. Mallilomakkeet löytyvät Ruokaviraston sivuilta. Lisätietoa esim. alihankinnasta löytyy kyseisen lomakkeen takasivulta.

Uudistettu luomusuunnitelmamalli huomio uuden EU-luomuasetuksen mukaiset muutokset. Vaatimuksia on tullut lisää erityisesti dokumentointiin ja jäljitettävyyden varmistamiseen sekä riskien ja niiden hallintaan liittyviin asioihin. Tarvittaessa luomu- ja viljelykiertosuunnitelma sekä luomueläinten hoitosuunnitelman ja alihankinta/vuokrasopimusten päivittäminen onnistuu kätevästi luomuasiantuntijan avustuksella.

Jari Tikkanen

Kasvustokäynti onnistuu syksylläkin

Kasvustokäyntejä tehdään pääasiassa kesäaikaan, mutta myös loppuvuodesta kasvustokäynti onnistuu. Samalla saadaan hyödyllistä tietoa seuraavaa kasvukautta varten.

Syksyn kasvustokäynneillä voidaan tarkkailla esimerkiksi kerääjäkasvin kasvustoa. Se kannattaa tehdä erityisesti silloin, jos kerääjäkasvilla on tarkoitus perustaa seuraavan vuoden kasvusto. Kasvustosta voidaan havainnoida kasvuston tasaisuutta ja tiheyttä, vaikutusta maan rakentamiseen ja juuria. Jos kasvustossa on useampia kasvilajeja, niiden menestymisen eroista voi tehdä johtopäätöksiä.

Maan kasvukunto

Syksyllä peltomaahan kaivetusta kuopista selviävät kesän viljelytoimien vaikutukset ja mahdolliset tiivistymät. Tiivistyneessä maassa kasvit eivät pääse kasvamaan kunnolla. Hyvä rakenteinen maa on parempi, koska siellä eloperäinen aines hajoaa nopeasti ja pieneliötoiminta on vilkasta. Myös kasvien talvehtiminen on varmempaa, kun kasvien juurilla on vähintään

40 cm syvyyteen kasvutilaa.

Pellon kuivatuksen toimivuus on pellon kasvukunnon perusta ja siksi kannattaa kiinnittää huomiota ojitukseen ja pellon pinnanmuotoiluun sekä painaumiin. Syksyllä näkyvät myös paikat, joihin vesi jää seisomaan. Pellon vesitaloutta voi parantaa tarvittaessa pinnanmuotoilulla.

Rikkakasvien kertomaa

Rikkakasveja kannattaa tarkkailla pitkin kasvukautta, koska ne antavat vihjeitä maan kasvukunnosta sekä maan ravinteikkuudesta tai sen puutteista. Esimerkiksi peltovalvattiesiintymät voivat kertoa ongelmista maan kasvukunnossa, koska ne viittaavat maan tiivistymiseen. Maan tiivistymisestä kertovat myös pelto-ohdake ja matara. Leinikki viihtyy vettyneessä maassa. Matara-, hierakka- ja voikukkaesiintymät antavat viitettä liian alhaisesta kalsiumpitoisuudesta. Pillikettä ja jauhosavikkaa

voi olla runsaasti helppoliukaisen typen käytön seurauksena. Hatikka on rikkakasvi, jonka voi häätää kalkituksella.

Loppuvuodesta on hyvä hetki miettiä omien peltujen rikkakasvitilannetta ja torjuntamenetelmien onnistumista. Ensi kevään ja tulevien vuosien tarpeet, menetelmät ja käytännöt näkyvät tämän syksyn pelloista.

Heli Kallioinen

Leinikki viihtyy vettyneessä maassa. Loppuvuodesta on hyvä hetki miettiä omien peltujen rikkakasvitilannetta ja torjuntamenetelmien onnistumista. Asiantuntija-apuakin kannattaa käyttää.

HELI KALLIOINEN

Katse tulevan kasvukauden suunnitteluun

Talvi tekee tuloaan. Lietettä on pyritty ajamaan haastavissa syksyn olosuhteissa, jotta selvittää talven yli. Kevään tukijärjestelmän muutosta on kertonut erityisesti syksyn töiden ja syysilmoituksen uusien asioiden parissa. Viimeistään nyt, kun peltokiireet taukoavat, on syytä kääntää katse tammikuussa odottavaan syysilmoitukseen ja ensi kevään kylvöihin.

Syksy ja alkutalvi ovat hyvää aikaa viljelyn suunnittelulle. Kasvukausi on tuoreessa muistissa ja tuotantopanosten hankintaan on vielä hyvin aikaa. Myös lannoitteiden saatavuus ja hinta voivat olla parempia, kun ei tarvitse tyytyä heti toimitettaviin laatuihin. Syksyllä otetut viljavuustutkimukset ovat valmiina kevättä varten, ja mah-

dollisesti unohdettuja tai epäonnistuneita näytteitä ehtii ottaa maan sulaessa keväällä. Tuoreista viljavuustiedoista on hyvä tehdä kalkitus suunnitelma ja suunnitella alustavasti kalkitusajankohta viljelykiertoon sopivaksi. Viljelykierto vaatimus voi vaatia tilalla totutun viljelykierron uudelleen tarkastelua. Kiertovaatimus koskee tilalla kasvatettuja yksivuotisia kasveja.

Pellon viljelysuunnittelu on jatkuvaa havaintojen tekemistä ja niiden perusteella päätöksen tekoa. Suunnitelmaa on hyvä muokata kasvukaudella, koska olosuhteita ja tilanteita ei pysty täysin ennakoimaan.

Tero Ävist

VT MANNINEN

Osa 2

Sadokas vuosi 2023

Haapalan tilan puinnit urakoitsijan kalustolla ajoittuivat ohran osalta syyskuun 5. ja 11. päivälle. Puintikosteus oli 14–23 %. Keskisadoksi muodostui 4 538 kg/ha, hehtolitrainoksi 64 kg ja typen satovasteeksi 55 kg/N-kg. Typen satovaste oli edelleen yli oman tavoitteen (50).

Timotei puitiin urakoitsijan kalustolla 22.8.–9.9. välisenä aikana kolmessa erässä. Sadon laatu täyttäneen laatuvaatimukset erinomaisen hyvin. Arvioisin sadon määrän olevan 517 kg/ha, mikä oli yli tavoitteen (450). Typen satovastekin ylittää tavoitteen ollen vajaa 8 kg/N-kg (5,9). Kesällä tehdylle kokeilulle, jossa käytin heilimönnin avustamiseen lehtipuhaltajaa, ei näyttänyt muodostuvan katetta. Se ei lisännyt satoa millään lohkoilla.

Timotei puitiin sopivaan aikaan, koska puintikosteus oli 13 % pinnassa. Lisäksi tuulet ja vesisateet eivät olleet ehtineet hangata tähkiä tyhjiksi ja lämpösummakin oli riittävä (1 131 astetta). Oikean puintiajankohdan valinta on timotein siemenviljelyn haastavin osuus. Siinä

tasapainoillaan jatkuvasti puintikelien ja varisemisherkkyyden välillä.

Kysyttäessä, voittaako maa vai isäntä, vastaus on, että yleensä maa voittaa. Paitsi tänä vuonna. Se oli isännälle jo viides vuosi putkeen. Harmillisesti yhdellä timoteilohkolla puimurin säädöt eivät olleet kohdallaan, eikä niitä heti muutettu, joten siellä voitto meni maalle. Ensi vuonna nähdään, miten kuuden suora kanssa käy.

Kuivurissa ei kiirettä

Kuivuri pyöri kuukauden aikana (22.8.–22.9.) 193 h, kun keskiarvo on ollut 214 h/v ja tavoite 250 h. Tavoitteesta jäätii 57 h. Toissa vuonna sain kuivattua vajaa 1,8 tn/h ja viime vuonna 1,7 tn/h. Tänä vuonna teho vastasi toissavuoden lukuja ollen 1,8 tn viljaa tunnissa. Syksyn viljat olivat nopeasti kuivattavia ja hehtolitrainoltaan hyviä (62–70 kg). Kuivausajat olivat toiseksi lyhimpiä mittaushistoriassa ja polttoainettakin kului toiseksi vähiten kuivattua viljatonna kohti.

Huippuvuosi

Timotein sato ylitti tavoitteen (450 kg/ha), samoin ohrasadollakin päästiin yli tavoitteen (4 000 kg/ha). Mielenkiintoisi piirre oli se, että ohrien lohko kohtainen satovaihtelu oli vain 6 kg/ha. Ikinä ennen sato ei ole vaihdellut niin vähän. Ohrasadon laatu vaikuttaa hyvältä, kun hehtolitraino vaihteli välillä 62–66 kg ja vaikka ennakkotävytykset ovat alhaiset (87,5 %), tuntuu tavara kelpaavan silti siemeneksi. Tämän vuoden siemenviljoilla kuuluu olevan itämisongelmaa, minkä takia siementavaraa on tulossa vain rajallisesti. Ilmeisestikin päätuotantoalueen siemenlohkoilla on esiintynyt liikaa jälki-idäntää ja -versontaa.

Koska kiinnitin ohran hinnan jo tammikuussa, ohralle tulee toiseksi paras vuosi, sillä tänä vuonna kulutkin ovat alentuneet edellisvuodesta. Sen minkä viljan hinnan alentumisessa

menetin, melkein sain tuotantoposten hinnan alentumisessa takaisin. Asia on tarkistettu MM Wisun tuotantokustannuslaskurilla. Tuotantokustannukseni ovat sen mukaan 10 euron sisään tammikuussa kiinnitetystä hinnasta. Edelleenkin markkinatalouden perussääntö toimii, eli hinta määräytyy kysynnän ja tarjonnan mukaan. Jos tuottajat haluavat korkeampaa viljan hintaa, kannattaisi sen tarjontaa vähentää.

Kuivaajan käytössä ei ollut ongelmia. Eikä urakoitsijan puinnissaakaan. Kaikki työt sujuivat pääosin hyvin niin pellolla kuin kuivaajalakin. Liete jäi syksyllä ajattamatta, kun lokakuussa tuli vettä lähes 150 mm. Kaiken kaikkiaan satovuosi 2023 oli huippu olosuhteisiin nähden: saavutettiin monia oman tilan TOP 3 -tuloksia sade-

määrissä ja ohran keskisadossa. Kuivauksessa tuli kaksi TOP 2 -tulosta. Lisäksi kahdella tuotannon osa-alueella tavoitteet ylittyivät merkittävästi, yhdellä osa-alueella ei, mutta siinäkin tulos jäi vain 9 % päähän keskiarvotuloksesta.

Opiksi otettavaa

Kasvukaudesta jäi jälleen opittavaa, koska taas tapahtui asioita, joita ei ennen ole tapahtunut. Kuluneen kasvukauden ja markkinoiden olosuhteilla olisi voinut odottaa heikompaa tulosta. Onneksi viljelykierto, hivenravinteet ja tautitorjunta varmistivat laadukkaan sadon kesän ja syksyn olosuhteissa. Kasvukausi oli kuitenkin pääosin hyvä laajan Keski-Pohjanmaan alueella.

Yhteenveto Haapalan tilan viljelytiedoista 2023

Pellon käyttö	p-a	N-satovaste	N	P	K	Sato yht. kg
Ohra	18,3	55	83	13	60	83 050
Timotei	14,4	7,8	67	7	25	7 440
Viherlannoitusnurmi	2,7		0	0	0	-

Heikki Ojala

Ohran puintia syyskuun alussa Haapalan tilalla. Keskisato oli 4 538 kg/ha, hehtolitrapaino 64 kg ja typen satovaste 55 kg/N-kg.

MAITTAVAA REHUA TILAN OMISTA RAAKA-AINEISTA

Jauhamme viljat,
pavut ja herneet.
Sekoitamme mukaan
tarvittaessa rypsi-
rouheen, kivennäiset,
vitamiinit ym.
Tasainen seos nyky-
aikaisella kalustolla.

MYÖS
LUOMU-
REHUT

POHJANMAAN
REHUJAUHATUS OY
puh. 041 444 9374

Tieteestä TIETOA

Ilmainen kuljetus
12.9.23-9.1.24!

Järjestetty viljavuusnäytteiden
kuljetus noin 100 keräilypaikasta!
Keräilypisteet osoitteesta
www.hortilab.fi

Meiltä!

SUOMALAINEN
LUOTETTAVA
PALVELU!

Viimeistään
30.11!

Laajan maa-analyysin
näytteet meille!

Hortilab AB OY

Oy Hortilab Ab, Vasavägen 41, 64200 NÄRPIÖ
☎ 06-347 4250 • hortilab@hortilab.fi • www.hortilab.fi

FINAS
Tilastointi- ja analyysilaitos
T187 (EN ISO/IEC 17025)
Katso pätevyysalue
www.finas.fi

Tuottavuutta luonnollisesti

MURSKA

www.murska.fi

tilaukset@murska.fi

044 3700 611

Maveplan

PELTOJEN VESITALOUS KUNTOON LUOTETTAVASTI

> HYÖDYNNÄ SALAOJITUKSEN KOHONNUT INVESTOINTITUKI NYT!

Maveplan tarjoaa peltojen laadukkaat kuivatus-
suunnitelmat. Teemme tilakohtaiset sekä useita tiloja
käsittävät kuivatusratkaisut.

> Salaojasuunnitelmat

Kokeneet salaojasuunnittelijamme tekevät salaojasuunnitelmat tilan
tarpeisiin sopivaksi.

> Salaojakartat mobiililaitteisiin

Ojien paikantaminen helpottuu ja kartat kulkevat aina mukanasi kännykässä

> Valtaoja- ja putkitussuunnitelmat

Valtaojien kunnostushankkeiden suunnittelu ja putkitussuunnitelmat.

Ota yhteyttä lähimpään asiantuntijaan, me palvelemme.

- > Sikkilä Markus 050 590 9735
- > Hihnala Seppo 040 028 3570
- > Niemelä Markus 044 741 4339

Pohjustamme unelmia

www.maveplan.fi

Vähennä tilan lannoitekustannus
KUMINALLA & KORIANTERILLA
viljelykierrossa

carawayfinland.fi

KIINNOSTAAKO
SOPIMUSVILJELY?
Soita 06 224 3660

Caraway
Finland

ALAVUDEN
ÖLJYNPURISTAMO

OSTAMME RYPSIÄ,
myös luomua
OTA YHTEYTTÄ!

ALAVUDEN ÖLJYNPURISTAMO Hanna Yli-Kuha puh. 040 189 5530 | info@alavuden.fi
Kellokorventie 165 | 63300 ALAVUS | www.alavuden.fi

Suorakylväisinkö?

Suorakylvöllä tarkoitetaan siemenen kylvämistä muokkaamattomaan maahan. Kylvömenetelmä jakaa vahvasti mielipiteitä ja usein keskustelussa ollaan vahvasti joko suorakylvön tai muokatun maan kylvön puolella. Suorakylvö ei kuitenkaan ole tapa viljellä, vaan se on vain yksi viljelytoimi muiden viljelytoimien joukossa. Suorakylvöllä ei yksin ratkaista maan kasvukuntoon liittyviä ongelmia, vaan viljelyn kokonaisuus ratkaisee.

Suorakylvöä on harjoitettu maailmalla jo vuosikymmenet, mutta Suomessa ja varsinkin Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla suorakylvö on vielä harvinaista. Miksi suorakylvö ei ole täällä yleistynyt? Syitä on monia, mutta useimmat niistä liittyvät viljelyhistoriaan. Karjatalous on ja on ollut alueella voimakasta ja karjanlanta on pitänyt saada muokattua maahan. Toisaalta nurmien perustaminen muokattuun maahan on varmaa ja helppoa. Suorakylvöön voi liittyä myös pelkoja. Lähtevätkö kylvökset yhtä hyvin kasvuun kuin muokattuun maahan kylvettynä, lämpenevätkö maat tarpeeksi nopeasti keväällä ja miten rikkakasvien kanssa pärjätään.

Kannattavuus

Suorakylvöllä voidaan leikata merkittävästi viljelyn kustannuksia ja viljelyyn käytettävää aikaa. Kun

muokkaustoimet jäävät pois, vähentää se viljelyn kustannuksia niin paljon, että suorakylvetyin lohkon satotaso kärsii laskea yli 600 kg/ha vuoden 2022 keskimääräisillä urakointihinnoilla (TTS-urakointihinnat) ja viljan hinnalla 200 €/tn, jotta tulos pysyy samana kuin perinteisellä kyntö + kylvömuokkaus + kylvö -menetelmässä. Laskelma ei ole huomioitu muutoksia rahti- ja kuivauskustannuksissa, eikä kasvinsuojelussa.

Kärsivällisyys palkitaan

Maan kasvukunnon ja peltojen hiilitaseen näkökulmasta muokkaamattomuus on hyvä asia. Muokkaaminen voi ylliruokkia hajotustoimintaa ja vapauttaa hiiltä pellosa runsaasti. Suorakylvö ei häiritse maan pieneliötoimintaa samaan tapaan kuin maan muokkaaminen ja hyvärakenteisessa maassa maan biologinen toiminta pääsee kehittymään. Suorakylvössä usein

ensimmäiset vuodet ovatkin satotasoiltaan heikoimpia ja satotasot paranevat vuosien myötä. Suorakylvö ei ole kärsimättömän viljelijän työkalu.

Vinkkejä suorakylvöön

Suorakylvöä harkittaessa kannattaa kiinnittää huomiota vesitalouden toimivuuteen ja maan rakenteeseen. Tiiviissä tai kosteassa maassa suorakylvö voi epäonnistua. Muokkaamattoman maan lämpeneminen on keväällä hitaampaa kuin muokatun maan lämpeneminen. Maan lämpenemiseen voidaan kuitenkin vaikuttaa puimalla suorakylvettävän kasvin esikasvi mahdollisimman pitkään sänkeen ja silppuamalla oljet hyvin tai keräämällä oljet pois maasta. Puidessa on myös vältettävä turhia pysähdyksiä, jotta kasvintähteitä ei päädy eristäviksi kasoiksi pellolle. Multamailla tai turvemaila maan lämpenemistä voi joutua nopeuttamaan syksyllä tehtävällä kaistamuokkauksella. Joillekin maille taas syyskylvettävät kasvit voivat sopia paremmin.

Useimpina kasvukausina vedestä tulee kasvua rajoittava tekijä jossain vaiheessa kasvukautta, yleisimmin alkukesästä. Suorakylvämällä veden haihduntaa vähennetään, kun maata ei muokata. Tästä voi olla vähämultaisilla tai karkeilla kivennäismailla, (joiden vedenpidätyskyky on matala tai kapilaarinen vedennousu heikkoa) selvä hyöty. Ongelmaksi voi muodostua liika kosteus kylvöhetkellä. Liian kostea maa tiivistyy herkästi ja siten haittaa orastumista ja juurten kasvua. Tiivistyneessä maassa myös kaasujen vaihto toimii hei-

kosti ja biologia kärsii. Herkimpää kasveja tiivistymiselle perinteistä viljelykasveistamme ovat ohra ja öljykasvit. Kaura sietää parhaiten kosteita olosuhteita. Koska suorakylvössä pellon kosteusoloihin ja maan rakenteeseen on lyhyellä aikavälillä vaikea vaikuttaa ja pellon sisäiset vaihtelut voivat olla suuria, suositellaan suorakylvöön n. 10 % suurempia kylvösiemenmääriä kuin muokattuun maahan kylvettäessä.

Rikkakasvien torjunta suorakylvössä

Yksivuotiset rikkakasvit torjutaan suorakylvetyistä kasvustoista samaan tapaan perinteisillä rikkakasvien torjunta-aineilla kuin muokattuun maahan kylvetyistä kasvustoista. Monivuotiset ja erityisesti heinämaiset rikkakasvit voivat yleistyä suorakylvössä ilman glyfosaattikäsittelyä. Glyfosaattiruiskutukset voidaan tehdä syksyllä edellisen kasvin sadonkorjuun jälkeen tai keväällä ennen suorakylvöä. Kevätuiskutuksissa pitää kuitenkin odottaa, että rikkakasvien kasvu on alkanut, jotta ruiskutus varmasti tehoaa.

Suosittelen kokeilemaan suorakylvöä aluksi pienellä alalla, jotta epäonnistumisen riskin pystyy kantamaan. Kokeiluun voi hyödyntää urakoitsijaa, jos alueella suorakylvöurakoitsijoita löytyy. Kokeilua kannattaa jatkaa useamman vuoden ajan samalla loholla, jotta pitkäaikaisvaikutukset saadaan näkyviin.

Taneli Rahja

Kuivikkeilla imeytetään nesteitä ja tarjotaan eläimelle kuiva ja miellyttävä makuupaikka. Kuivikkeita saa irttona ja paalattuna, orgaanisena ja epäorgaanisena.

Kuivikkeet kuivasti ja kivasti

Makuualueiden pinta- materiaalit ja lanta- puolen valinnat ratkaisevat, kuinka paljon ja mitä kuiviketta tarvitaan tai voidaan käyttää. Parsimatot tarvitsevat kaveriksi kuiviketta vähän reilummin, jotta esim. hiertymiä ei synny. Kalliimmat parsipatjat ovat pehmeämpiä, mutta niitäkin pitää kuivittaa.

Orgaanisten kuivikkeiden saatavuus märkinä kesinä on haastavaa. Kuivikkeen pitäisi soveltaa tuotannossa oleville eläimille ylimääräisittä kustannuksitta, eikä kuivike saa hankaloittaa arkirutiineja. Kuivikevaraston hallinta ja kuivikkeiden jakokaan eivät saisi aiheuttaa ylimääräistä vaivaa. Saatavuuden, sopivuuden ja laatu- kriteerien lisäksi hinta ratkaisee kuivikevalinnan.

Hiekka

Hieno hiekka on erinomainen kuivikemateriaali, mutta sen pitää olla puhdasta, kuivaa ja sopivan hienojakoista. Sopiva raekoko -kriteeri koskee myös hiekan kaltaista kalkkikivijauhetta, joka pellolle päätyessään parantaa maan viljavuutta. Hyvälaatuisen kuivikehiekan saatavuus vaihtelee paljon. Sitä ei joka sora- ja soramontusta saa. Epäorgaanisessa hiekassa eivät mikrobit kasva, joten hyvin hoidettu hiekkaparsi vähentää mikrobin aiheuttamia tauteja ja toimii hienon hiekan lantakäytävillä myös liukkauden torjunnassa. Kuivalantajärjestelmässä hiekka lisää poistettavien massojen määrää, mutta ajettavat massat parantavat peltopuolella multavia maita. Lietepuolella hiekka kuluttaa mekaanisia lietelantajärjestelmiä ja sen poisto lisää työtä, mikäli ei investoi laskeutusaltaaseen tai kalliimpaan separointijärjestelmään.

Olki ja muut kasviperäiset kuivikkeet

Perinteinen nurmi- tai viljakasvus-

ton olki tulee kasvinviljelyn sivuvirtana. Isommilla karjatiloilta tarvittavan kuivikeoljen määrä on suuri, joten useammilla käytössä on myös kutteri tai turve (niin kauan kuin sitä soilta nostetaan). Sateiset korjuuajat hankaloittavat hyvän kuivikkeen saatavuutta. Helppiä kasvatetaan jonkin verran kuivikkeeksi. Sen, samoin kuin viljan ja heinänsiemennölkien, silppuaminen tai hiertäminen parantaa korren imukykyä. Kostunut kuivike on mikrobeille hyvä kasvatusalusta. Osa kuivikkeesta on voitu kerätä multaisena tai kostuneena. Varastoidussa kuivikkeessa voi kasvaa hiivoja ja homeita, jopa sienirihmastoja ja itiömiä. Epätoivotut asiat kuivikkeissa ovat haastavia terveyden kannalta. Jopa tavallinen olkipöly voi haitata, tuntuu kun kurkussa olisi ”vihine”.

Kutteri ja sahanpuru

Sahateollisuudesta saatavan sahanpurun ja kutterin käyttö on yleistä. Kohtalaisen edulliset kutteri ja puru ovat kevyitä ja kirkastavat navetan yleisilmettä. Imukyvyltään hienojakoinen puu on oljen veroista. Pihkapuinen kuivike vaatii maatuessaan hieman enemmän tyyppiä kuin lehtipuu. Jotkut bakteerit voivat viihtyä puumassoissa, varsinkin kostuneissa. Joissakin erissä voi olla liikaa tikkuja ja puunkappaleita. Kuiva puupuru saattaa ärsyttää hengityselimiä.

Lantakuivike

Separoitu lantakuivike on ollut käytössä esim. USA:ssa jo pidempään. Suomessa n. 20 v. sitten alettiin pohtia lannan käytön kuivikemahdollisuuksia ja nyt menettely on monessa paikassa käytössä. Laitteistot ovat kehittyneet ja raaka-aineen saatavuus on taattu. Kuivikkeena lanta helpottaa lantalogistiikkaa ja kuivikeominaisuudet ovat hyvät. Uudisrakennuksissa kannattaa muistaa, että

ei sitä kuivitetta samaan saumaan saada kuin tuotantotila otetaan käyttöön. Ennakoiden voi valmistaa kuiviketta ja sitten kun karja saapuu, ovat kuivikevarastot riittävän täysiä. On tiedostettava, että niin separoidulla lantakuivikkeella kuin muillakin yleisillä kuivikkeilla yli viikon varastointi parren edessä lisää kuivikkeen bakteerimääriä.

Turve

Vähän maaton turve vaalea rahkaturve ei pölise ja tahraa maatu- neemman tavoin. Monissa paikoissa turvetta käytetään muiden kuivikkeiden kanssa yhdessä. Kuiviketurve on luontaisesti hapanta ja antibakteerista, eikä siinä mikrobit yleensä viihdy. Turve imee ammoniakkaa ja rikkivetyä, joten siinä ravinteet säilyvät ja siirtyvät peltoon. Myös lantakaasujen hajut vähenevät. Turve imee jopa viisinkertaisesti enemmän nestettä kuin olki. Harvemmin turve on ylilaatuista, mutta se voi sisältää puunkappaleita ja olla ylikuivaa. Turpeessa hankalaa on pöly, joka lisää puhdistustarvetta. Turpeessa voi olla myös hometta, joka saattaa aiheuttaa hengityselinoireita. Hallitus ajaa polttoturpeen käytön lopettamista vuosikymmenen loppuun mennessä. Toteutuessaan se käytännössä lopettaisi myös kuiviketurpeen noston.

Sellun sivuvirrat

Selluloosateollisuuden sivuvirtojen mahdollisuuksia tutkitaan myös kuivikenäkökulmasta. Sellun jäteveden puhdistuksessa syntyy kuitusavea, jonka kuivikeominaisuuksia on jo pienesti tutkittu. Kuitusavi on pääosin puukuitua. Se on pehmeää ja imukykyistä. Puukuituun ja selluteollisuuden sivuvirtoihin kohdistuu monia innovaatio-ideoita esim. lääke- ja vaatetusteollisuudessa, joten sellun määrä voi jopa lisääntyä. Käsiteltyjen puukuitujen merkityksellisyys kuivikkeena selvi-

ää vasta tulevina vuosina.

Kuivikevarastointia kannattaa pohtia, jotta tärkeä tuotantopan- osuus olisi hyvässä suojassa sää- vaihteluilta. Mietittävä on myös koneellistamista. Kuivike saadaan kuivikevarastoon yleensä koneella, mutta eläintilaan siirrossa tehdään vielä paljon käsityötä. Kevyt- kin kuivike painaa paljon, kun sitä kuutiokaupalla käsitellään käsin. Koneellistamista ja kuivikevarastojen paikkoja kannattaa pohtia työn keventämisen ja työturvallisuuden näkökulmistakin. Kuivikkeiden levittämisessä on syytä huomioida myös riskit hengitys- selimille. Kuivikkeiden jaossa tai levityksessä on suositeltavaa käyttää FFP3-tas- so suojainta.

Liisa Koskela

Lisätietoja:

Kuivitus osaksi kannattavaa lypsykarjaloutta tutkimus- hankkeen loppuraportti

Lietelannan separointijakeen käyttömahdollisuudet kuivikkeena

Turvetta korvaavat uusiutuvat kuivikemateriaalit

Esiselvitys kuitusaven kuivikeominaisuuksista

Syötävän hyvä säilörehu

Tämän vuoden säilörehut ovat tehty ja paketissa. Suomen kesä ei tälläkään kertaa päästännyt helpolla. Säilörehunäytteet ovat jälleen avainasemassa, jotta tiedetään mitä tulevana talvena syötetään.

Rehuanalyysistä saadaan selville rehun koostumuksen ja rehuarvojen lisäksi säilönnällinen laatu. Syötävän hyvä säilörehu on moitteetonta paitsi rehuarvoiltaan, myös säilönnälliseltä laadultaan. Vaikka eri eläinryhmillä on erilaiset vaatimukset rehuarvojen suhteen, säilönnän pitää onnistua kaikkien rehujen kohdalla.

Onnistuiko säilöntä?

Happamuus eli pH, sokeri, ammoniakkityppi, haihtuvat rasvahapot sekä maito- ja muuraishapot kuvaavat rehun säilymistä. pH täytyy saada riittävän alas riittävän nopeasti, jotta vältetään hävikiltä ja rehua pilaavien mikrobin kasvulta. Rehun kuiva-ainepitoisuus vaikuttaa optimi pH-arvoon. Sokeripitoisuuteen vaikuttavat kasvilajit ja -lajikkeet sekä olosuhteet, mutta siitä voidaan päätellä käymisen määrää. Ammoniakkityppi kuvaa valkuaisen laatua. Jos ammoniakkityppi on korkea, kasvien entsyymitoiminta on jatkunut hajottaen säilörehun valkuaista. Korkea ammoniakkityppi myös laskee rehun syöntiä. Maito- ja muuraishapot ovat rehussa säilöviä happoja, jotka kertovat käymisen voimakkuudesta. Haihtuvat rasvahapot taas kuvaavat käymisen voimakkuutta ja kertovat mahdollisesta sivu- tai virhekäymisestä.

D-arvo kertoo tuotantovaikutuksesta, syönti-indeksi maittavuudesta

D-arvo vaikuttaa rehun kuiva-aineensyöntiin ja maitotuotokseen – kasvukaudella korjuuainäytteiden ottoon ja havainnointiin käytetty aika palkitaan muun muassa tässä. D-arvon lisäksi tarkastellaan kuiva-ainetta, kuituja, raaka-alkuaista, energia-arvoa sekä OIV ja PVT-arvoja. Kokonaisuutta kuvaa syönti-indeksi, jossa mitataan säilörehun syöntipotentialia, kun re-

hua on vapaasti saatavissa. Lypsylehmien säilörehulle tavoitellaan siis mahdollisimman hyvää syönti-indeksiä, sillä se vaikuttaa kuiva-aineensyöntiin ja maitotuotokseen: kymmenensyönti-indeksipisteen muutos vastaa noin yhden kuiva-ainekilon ja 1,4 kg maitotuotosta (jos väkirehumäärä ei muutu ja säilörehun syönti on vapaata).

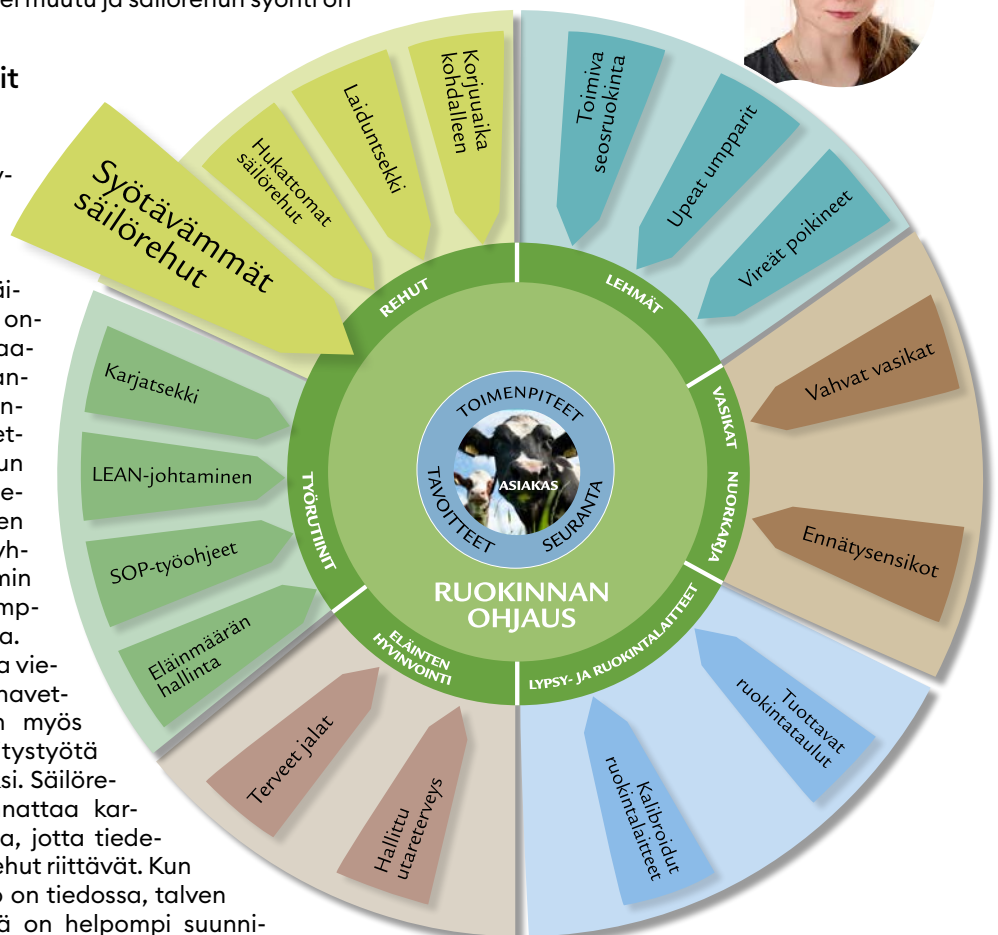
Rehuanalyysit ja varastokirjanpito

Säilörehuanalyysistä selviää monen monta asiaa, jotka kertovat säilörehuprosessin onnistumisesta. Saatua tietoa kannattaa hyödyntää tämän hetken suunnittelun lisäksi myös tulevan kasvukauden suunnittelussa yhdessä oman tiimin ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kun ruokintaa vietään paperilta navettaan, tarvitaan myös muuta selvitystyötä analyysien lisäksi. Säilörehuvarastot kannattaa kartottaa ja laskea, jotta tiedetään kauanko rehut riittävät. Kun varastojen koko on tiedossa, talven syöttöjärjestystä on helpompi suunnit-

tella. Ennakkoinnin ja suunnittelun merkitystä ei voi korostaa liikaa: jos tilalla on tulossa haasteellisia rehuja syöttöön, niistä tiedetään ja siihen osataan varautua sopivilla keinoilla.

Johanna Malinen

Kalajoella sijaitsevan Mäkelän tilan yrittäjinä toimivat Jukka, Pauliina ja Asko Mäkelä. Lypsykarjatilalla lypsy hoidetaan kolmella lypsyrobotilla. Karkearehua tarvitaankin paitsi lehmille, myös nuorkarjalle. Tilalla on seosrehuruokinta, joka mahdollistaa erilaisten säilörehujen sekoituksen.

Mäkelät ottavat rehunäytteet rutiinilla

Säilörehun osalta mennyt kesä oli maakunnassa vaihteleva. Jukka Mäkelä kertoo, että ensimmäisen sadon korjuussa kaikki sujui hyvin. – Kolmannen sadon korjuu oli hankala ennustamattomien sateiden vuoksi, ja rehu pääsi hieman vanhaksi. Hän lisää kuitenkin heti perään, että vaikka vuosi on ollut mielenkiintoinen, sään kanssa pitää pärjätä.

Mäkelän tilalla on kaksi viimeistä kesää tehty niin, että ensimmäinen sato korjataan, toinen sato on murskattu peltoon ja kolmas sato korjataan eli tehdään niin sanottu pikkukakkonen. – Tähän päädyttiin kuultujen kokemusten ja oman kokeilun kautta, Jukka kertoo. Säilörehuprosessista 90 % on ostopalvelua urakoitsijalta. Pääasiassa rehut säilötään siiloihin, mutta hankalasti saavutettavat lohkot paalataan. Säilönässä Jukka kertoo tilan luottavan AIV-sarjan happoon. – Happo on hyvä ja varma säilöntämuoto, jota ei vaihdeta, hän painottaa. Onnistuneeseen lopputulokseen vaikuttaa myös riittävä hapon menekki ja tasainen levittyminen rehumassaan. Jukka kertoo heidän selvittäneen hapon kulutusta tarkemmin parisen vuotta sitten. Selvitystyössä oli mukana myös säilörehu-urakoitsija. Lopputuloksena todettiin, että hapotuksen osalta prosessi oli kunnossa.

Mäkelä mty:llä on ollut käytössä aikaisemmin nurmiseos, jossa timotein osuus on ollut 80 %. Nyt

seosta on monipuolistettu siten, että timotein osuus on laskettu 70 %:n. Timotein lisäksi seoksessa on natoja, apiloita, raiheinää ja sinimailasta. Tulevina vuosina saadaankin kokemuksia uudistetusta seoksesta.

Korjuuaika- ja raaka-ainenäytteiden otosta rutiini

Mäkelät aloittavat korjuuaikänäytteiden ottamisen 10–14 vuorokautta ennen arvioitua korjuuajankohtaa. Jukka kertoo, että näytteiden oton hoitaa sovitusti tietty henkilö, heillä se on ollut Pauliinan vastuulla. Näytteenotto-paikat merkitään ja näytteitä otetaan useammalta lohkolta tai alueelta. – Näin pystytään seuraamaan tilan-

teen kehitystä paremmin, Jukka kertoo. Korjuuaikänäytteet otetaan joka toinen päivä, samana päivänä kuin maitoauto käy. Jukka korostaa etukäteissuunnittelua, sillä h-hetken koittaessa arki on hektistä. – Suositelen suunnittelemaan,

kuka tilalla ottaa korjuuaikänäytteet, etsimään tarvikkeet valmiiksi ja kalenteroimaan näytteenoton maitoauton kulkupäiville, vinkkaa Jukka.

Rehuntekopäivänä raaka-ainenäytteet ottaa myös ennalta sovittu henkilö.

Mäkelä mty:n Karoliina (vas.), Jukka, Asko ja Pauliina ovat jakaneet rehunäytteiden ottoon liittyvät rutiinit keskenään. KUVAT: JUKKA MÄKELÄ

– Minä toimin siilolla happomes-
tarina ja olen samalla hoitanut
raaka-ainenäytteiden otton, Jukka
toteaa. Hän korostaa kattavien
näytteiden ottamista: ”Näyte-
teitä otetaan useita, yksi näyte
kattaa aina saman alueen lohkot.
Näytteet pitää myös muistaa se-
koittaa hyvin.” Varsinaiset säilö-
rehunäytteet tilalla pyritään otta-
maan kuukauden välein. Säilö-
rehun lisäksi analysoidaan säännöl-

lisesti myös käytettävä murskevil-
ja. Kivennäis- ja hivenanalyysit ti-
lataan sekä säilörehuista että vil-
jasta. Viljasta määritetään myös
tärkkelys. Jukan mukaan rutiinia
tuo joka kuukausi otettavat tuo-
tosseurannannan maitonäytteet.
Rehunäytteet on helppo laittaa
maitonäytteiden mukana analy-
soitavaksi. – Kaikki kerralla, hän
toteaa.

Tuloksista apua suunnitte- luun ja käytäntöön

Jukka pitää korjuuaika-, raaka-ai-
ne- ja säilörehunäytteiden ottoa
ja analyysituloksia hyödyllisinä.
Raaka-ainenäytteistä saadaan
osviittaa kerätyn sadon rehuar-
voista. – Toteumaa on myös mie-
lenkiintoista verrata ajosilppurin
tuottamaan tietoon, Jukka perus-
telee. Hän suosittelee muillekin ti-
loille näytteiden ottamista. – Hyö-

dynnämme tietoa ruokinnansuun-
nittelussa ja kokemusten jaossa
muiden tilojen kanssa.

Tuija Korpela

Johanna Malinen

Edustava säilörehunäyte

Rehukustannus on kotieläintuotannon mer-
kittävin kustannuserä. Ruokinnan tehostami-
sella on suuri vaikutus kotieläintilan kannat-
tavuuteen. Märehtijöiden ruokinta perustuu
nurmirehun käyttöön. Nurmirehun merkitys
lypsylehmän tuotoksesta on jopa 50–60 %.

Optimaalisen ja kustannustehokkaan ruo-
kinnan perustana on tieto siitä, minkälais-
ta säilörehua on käytössä. Jos tämä puut-
tuu, on ruokinnan suunnittelu hakuammun-
taa. Oman säilörehun laadun saa selvillä ot-
tamalla rehunäytteitä ja lähettämällä ne la-
boratorioon analysoitavaksi. Säilörehun laa-
tu vaihtelee suuresti eri peltolohkojen ja kor-
juuaikojen mukaan. Rehunäytteenotto kan-
nattaa tehdä ajatuksella ja huolellisesti, jotta
saadaan tarpeeksi kattava kuva käytettävistä
olevista rehuista.

Säilörehunäytteitä kannattaa ottaa aikai-
sintaan 4 viikkoa korjuun ja säilönnän jälkeen.
Jos säilörehu on säilötty paaleihin, otetaan
jokaiselta isommalta lohkolta ja eri korjuu-
kerroilta oma näyte. Aumassa lohkojen sadot
ovat sekoittuneet ja edustava näyte saadaan
ottamalla näytteet koko auman pituudelta.

Aumat ja siilot ovat isoja ja rehupatsaat
korkeita. Aumaan mahtuu rehua monelta eri-
laiselta lohkolta. Rehun koostumus vaihtelee
syötön edetessä. Säilörehun koostumusta ja
laatua kannattaa seurata avatusta aumasta
pitkin syöttökautta. Säilörehun rintauksesta

OTA REHUNÄYTE NÄIN!

Riippumatta siitä, onko säilörehusi
siilossa, aumassa tai paaleissa, luotet-
tavaan säilörehuanalyysiin tarvitaan
riittävä ja kattava määrä osanäytteitä.

- Paalirehusta osanäytteitä 6–9 paalista
- Aumasta osanäytteitä väh. 2 metrin
välein 6–9 kohdasta
- Osanäytteet puhtaaseen ämpäriin
hyvin sekoittaen
- Ämpäristä rehua väh. kahden litran
verran näytepussiin
- Ennen pussin sulkemista puristetaan
ylimääräinen ilma pois
- Jos näyte ei pääse saman päivän
kuljetukseen, säilytetään se yön yli
jäkäkaapissa.

on hyvä ottaa rehunäyte noin kuukauden
välein. Näyte otetaan pinta-
kerrosta syvemältä. Osa-
näytteitä kerätään useas-
ta paikasta rehurintausta.

Charlotta Hästbacka

Rehukaira on oiva apuväline
näytteenotossa. Lyhyempi kaira
sopii paalirehulle. Sillä saa otettua
syvyysuunnassa kattavan näyte-
teen, ilman että tarvitsee avata
monta paalia kerralla. Pitemmällä
kairalla ylettyy syvemmälle,
joten se sopii säilörehu-
aumasta otettaviin
näytteenottoihin.

HEIDI LEHKONEN

LIETTEEN KÄSITTELYYN TERÄKSISET RATKAISUT AMMATTILAISelta

- LIETEPUMPUT
- PUMPPUKUORMAAJAT
- VAUNUJEN MODERNISOINTIA
- KAIKKI ALAN TARVIKKEET
JA KOMPONENTIT

LISÄKSI

- METALLIRAKENTEET
- TRAKTOREIDEN JA
MAATALOUSKONEIDEN HUOLLOT
- ILMASTOINNIN HUOLLOT,
TESTAUKSET JA VARAOSAT
- PUIMUREIDEN VARAOSAT
- CNC-PLASMALEIKKAUS

Harri Kuusisto 050 5671825
harri@hakumet.fi

Seuraa, tykkää ja tägää meitä

SOMESSA:

@ProAgria #proagria

Asiakkaamme
tunnistavat laadun
jo seitsemännen kerran

Tänä vuonna julkaistun Kantar TNS -rehugallupin tulosten mukaan olemme teidän mielestänne jälleen kerran olleet erinomaisesti jyvällä laadusta.

Meistä kiitos kuuluu teille!

Katso koko tuotevalikoimamme:
www.kinnusentahtirehut.fi

M300
KAMPANJA
49 500,-
alv 0%

Junkkari

Nyt ennakkokaupan kampanjassa Junkkari M- ja D-mallit.
Kysy lisää Hankkijan myyjältäsi!

D300
KAMPANJA
59 400,-
alv 0%

Junkkari junkkari.fi *Hankkija*

KOKKOLAN ÖLJYTUKKU

Yrittäjätie 6, 67100 Kokkola • www.oljytukku.fi
0500 564 774 + / 0400 564 774 +

MARRASKUUN VOITELUAINE- TARJOUS

Mannol Multi
UTTO WB 101 **650€** 208 L

Mannol
Hydro HV 32 **520€** 208 L

Tarjous voimassa 30.11.2023
asti. Hinnat sis. alv.

Tuotetta löytyy suoraan hyllystä.
Mahdollisuus lisämaksusta kotikuljetukseen.

KATTO- JA SEINÄPELLIT oheistuotteineen

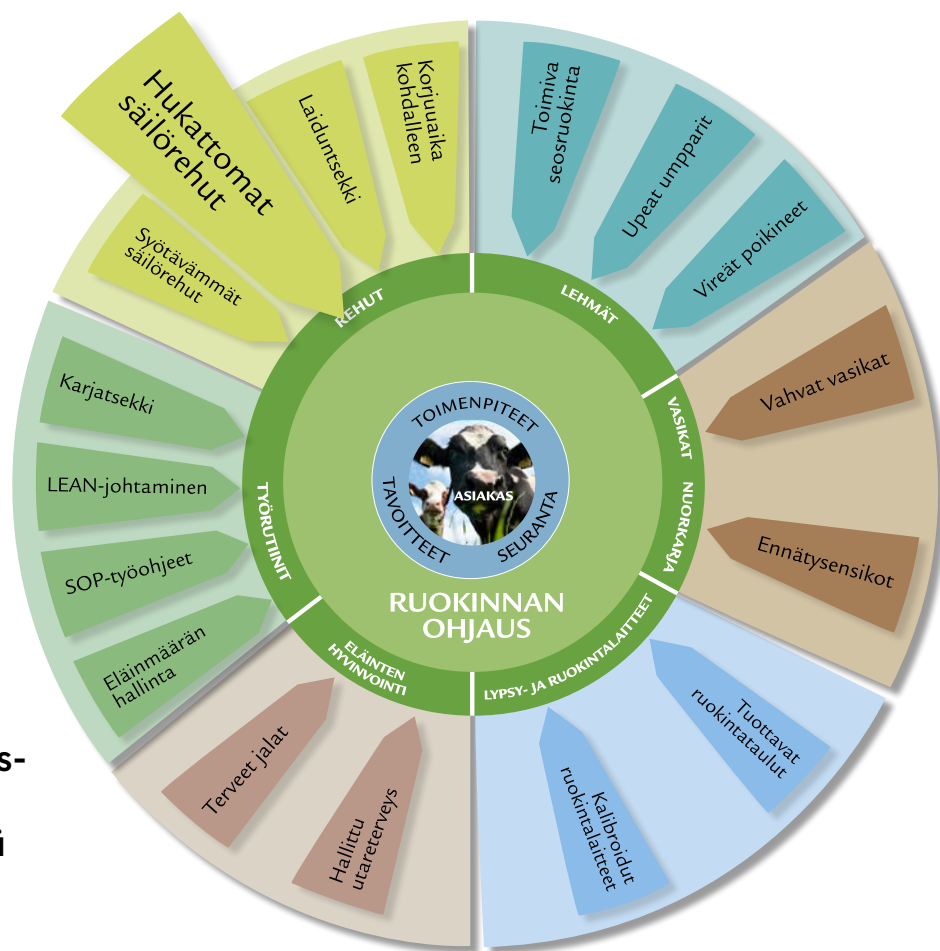
suoraan asiakkaille edullisesti ja nopeasti.

Taipaleen Teräs Oy

Linjalantie 4, 43700 Kyyjärvi
P. 040 823 5938, 0400 661 379

Onnistuneen sisäruokinta-kauden resepti

Tänäkin vuonna rehujen laatu vaihtelee alueellisesti ja tilakohtaisesti. Kuiva-aineen ja valkuaispitoisuuden vaihtelut näkyvät herkimmin tuotannossa, siksi rehujen analysointi on ruokinnan suunnittelun perusta. Myös säilönnällisellä laadulla on merkitystä eläinten ruokinnassa. Robottilypsyssä haihtuvien rasvahappojen määrä vaikuttaa lehmien kulkemiseen robotilla.

Säilörehun oikea-aikainen korjuu näkyy sisäruokinta-kaudella, joten sisäruokintaan varautuminen alkaa heti kasvukauden alussa. Raaka-ainenytyteistä saa käsityksen siitä, minkälaisia rehuja on tulossa syöttöön, ennen kuin virallisia analyysejä otetaan. Niistä voidaan määrittää myös kivennäiset, joten sopivaa kivennäistäkin on helpompi suunnitella. Kivennäisruokinnassa tulee huomioida seleenin ja E-vitamiinin tarve. Tuoreessa murskeviljassa ei E-vitamiinia muodostu, joten vitamiinilisä on tarpeen.

Määrä ja laatu selville

Rehunäytteiden perusteella voidaan suunnitella syöttöjärjestystä ja sitä, mitkä eläinryhmät syövät mitään rehua. Karkearehujen määrä on hyvä tietää, joten aumat ja siilot tulisi kuutioida, jotta tiedetään minkä verran rehuja niissä on. Samoin paalien määrät on hyvä olla ylhäällä. Sitähän vaatii jo rehukirjanpitokin. Rehuanalyysillä selviää säilönnän onnistuminen. Ruokinnan ennakkointia varten kannattaa ottaa kairattuja rehunäytteitä. Rehuanalyysijä on syytä teettää säilörehujen syötön edetessä. Tänä vuonna on tullut vastaan suuriakin kuiva-aineen vaihteluita. Varsin sateinen syksy vaikutti siihen, että säilörehu oli märkää. Kelien kuivuessa silo- ja aumarehujen uudelleen analysointi kannattaa. Rehujen tiheä analysointi varmistaa, että täydennystarpeet osataan tehdä oikein.

Tilakäynnit osa ProAgrian ruokinnansuunnittelua

Vasikoiden ja hiehojen ruokinta on myös tärkeää. Jos vasikkaa ja hiehoa ei kasvateta perimän määrittelemään kokoon kasvatuskaudella, eläin käyttää energiaa kasvuunsa tuotantokaudella. Tilakäyntien hyöty näkyy mm. siinä, että ruokinnan onnistumista seuraa useampi silmäpari. Kuukausittain tehtävä seurantalaskelma kertoo, onko ruokinta tasapainossa ja eläimen tarpeen mukaista.

Asiantuntija auttaa

ProAgrian asiantuntijan voi tilata arvioimaan ja kuutioimaan rehuaumojia. Samalla voidaan suunnitella rehujen syöttöjärjestystä. Nurmi- ja ruokinta-asiantuntijan yhteiskäynti on myös mahdollista. Käynnillä mietitään mitä rehuja eläinryhmät tarvitsevat, mitä pelloilla kasvaa ja minkä verran ne satoa tuottavat. Talven aikana on hyvä kääntää katse jo seuraavan kesän rehuntuotantoon. Ruokinnan suunnittelu ja seuranta pohjautuvat karjan tuotosseuranta-tietoihin ja ruokintasuunnitelman tarkoituksena on tähdätä tasapainoiseen ruokintaan ja tuottavaan karjaan. Ruokintasuunnitelma kannattaa päivittää rehuerien vaihtuessa ja aina, kun huomataan muutostarpeita.

Katja Kellokoski

JARI VIERIMAA

ProAgrian asiantuntijan voi tilata arvioimaan ja kuutioimaan rehuaumojia. Samalla voidaan suunnitella rehujen syöttöjärjestystä ja miettiä mitä rehuja eläinryhmät tarvitsevat.

Viljelyn kehittämisohjelma

Kotoisten rehujen analysoinnin jälkeen voidaan pohtia, vastaavatko varastoissa olevat rehut tuotantorakennuksissa olevien eläinryhmien tarpeita. Onko kotoisia rehuja tarpeeksi varastossa ja millaisilla ostorehuilla jatketaan kotoisia rehuja? Onko tarvetta muutoksille kotoisissa rehuissa, joko laadussa

tai määrässä? Apuja suunnitelmiin ja laskelmiin saa ruokinnan ja kasvintuotannon asiantuntijoilta.

Viljelyn kehittämisohjelmassa nivotaan navetan ja pellon tarve yhteen. Tilan ympärille voidaan tehdä tilatiimi ja yhdessä tilan tavoitteiden mukaisesti mietitään tehtäviä toimenpiteitä. Vuosikel-

lo on hyvä apuväline, jotta tulevat käynnit ja toimenpiteille suunnitellut toimet tulevat tehtyä ajallaan, niin tilan kuin asiantuntijoidenkin osalta. Tilan kehittämistavoitteet antavat asiantuntijoille suuntaviivat mihin ja miten tilan on tarkoitus edetä. Osa tavoitteista voi olla lyhyen aikavälin suunnitelmia.

Johonkin tavoitteeseen pääsemiseen voi mennä useampikin vuosi. Tärkeää kuitenkin on, että tavoitteet on kirjattu ylös, jotta ne pysyvät kirkkaana mielessä.

Tuija Korpela

Välitilinpäätökset verosuunnittelun apuna

PIXABAY

Maatilan verosuunnittelun tärkeimpiä tavoitteita on se, ettei verotettava tulo heilahtelisi vuosien välillä kovin paljon. Vielä parempi, jos maatilatalouden verotettava tulo kehittyä tasaisen nousujohteisesti vuosi toisensa perään. Kolmas tärkeä tavoite on maatilatalouden nettovarallisuuden vuosittainen kasvattaminen. Riittävä nettovarallisuus tuo maatilalan verosuunnitteluun mahdollisuuksia, jotka vain harvoissa tapauksissa voidaan päihittää muilla toimenpiteillä, kuten esimerkiksi osakeyhtiöittämisellä.

Tämän vuoden verosuunnittelu

Ensimmäisten välitilinpäätösten jälkeen näyttäisi siltä, että maitotiloilla verotettava tulo on muodostumassa suunnilleen edellisen vuoden suuruiseksi, mikäli tuotantopanosten hankinnat on ajoitettu samoin kuin aiemmin ja varastojen koko on säilynyt entisellään. Maitotiloille maatalouden tuet maksetaan suurelta osin jo tämän verovuoden puolella, joten tukien maksuaikataulu ei vaikeuta verosuunnittelua.

Lihanauta- ja emolehmitilat

Nautapalkkioiden maksatus on siirtymässä vuodenvaihteen yli. Se on selvä muutos aiempaan maksuaikatauluun verrattuna. Lähtökohteisesti lihanauta- ja emolehmä-

tilojen verotettava tulo näyttäisi pienenevän verovuonna 2023, jos eläinpaikkojen käyttöaste on pysynyt ennallaan, tuotantopanosten hankinnat on ajoitettu samoin kuin aiemmin ja varastojen koko on säilynyt entisellään.

Kasvitilat

Kasvinviljelytiloilla tilanne vaihtelee huomattavasti riippuen saaduista tuottajahinnoista ja tuo-

tantopanosten hankintahinnoista. Kasvinviljelytiloilla ekojärjestelmätuen ja ympäristökorvauksen lohko kohtaisten toimenpiteiden tuen maksatus jää tulevan verovuoden puolelle, mikä vaikuttaa verotettavaan tulokseen.

Nyt välitilinpäätöstä tekemään

Varsinkin lihanauta- ja emolehmätiloilla on selvä tarve tehdä välitilin-

päätös, jotta maatilatalouden verotettavan tulon heilahtelua tasoitettaisiin tehokkaasti. Toki kaikissa muissakin tuotantosuosunnissa välitilinpäätös tehostaa maatilalan talousjohtamista.

Mikä parasta, sääolosuhteet suosivat nyt toimistohommia.

Jouni Ingalsuo

Neuvolla taloudellisia neuvoja

Neuvo2030-järjestelmän avulla maatalousyrittäjän on mahdollista saada EU-rahoituksella tuettua neuvontaa yrityksensä kehittämiseen. Neuvo-avustus kohdennetaan erilaisiin taloudellisiin selvityksiin tai suunnitelmiin. Suunnitelman ei tarvitse olla suuri, vastauksia ja vaihtoehtoja voidaan hakea myös pienempiin projekteihin. Isomman hankkeen suunnittelu on hyvä aloittaa riittävän ajoissa, jotta tila pystyy ennakoimaan hankkeen toteutuksen maksuvalmiuden vaarantumatta. Tilojen tilanteet ja tarpeet ovat erilaisia, niinpä kehityskohteet ja suunnittelun tarvekin ovat erilaisia.

Muutama esimerkki talouteen liittyvistä Neuvo-palveluista

- Investoinnin suunnittelu ja siihen liittyvä liiketoimintasuunnitelma
- Maksuvalmiuslaskelmat, joiden tarkoitus etsiä keinoja maksuvalmiuden parantamiseen
- Maatalousyrityksen kehittämiseen liittyvät taloudelliset laskelmat.

Matias Parpala

Tuotanto ja talous vai tuotantotalous

Yrittäjänä oleminen vaatii itsetuntemusta, omien heikkouksien ja vahvuuksien sekä kiinnostuksenkohteiden tunnistamista. Toisilla vahvuus on tuotannollinen osaaminen, toisilla koneiden korjaaminen ja huolto, toisilla talous- ja tukiasiat. Joillakin yrittäjillä sujuvat lähes kaikki asiat. Maatilayrityksen johtaminen vaatii niin monenlaista osaamista, että kaikkien asioiden hallitseminen on haastavaa.

Maatalousyrittäjänä yrittäminen ei perustu välttämättä taloudellisen tuloksen tavoitteluun. Työ voi olla yhtä aikaa työ, intohimo ja harrastus. Käytännön työn tekeminen ja näkyvän aikaan saaminen voivat olla tärkeä osa yrittäjyyttä. Tällöinkin olisi hyvä huomioida se, että taloudellisen tuloksen tulisi olla riittävä, jotta tuotantoa voi jatkaa alati epävakammassa toimintaympäristössä. Mikäli yrittäminen perustuu käytännön töiden suorittamiseen, myös muista osa-alueista tulisi olla kartalla ja ulkoistaa ne muiden tehtäväksi.

Heikkoudet eivät estä yrittäjää ja yritystä menestymästä. Niiden tunnistaminen ja huomioiminen mahdollistavat menestyksen.

Miksi asettaa tavoitteita?

Yritystoiminnan pääasiallisena tavoitteena on tuottaa voittoa omistajille riskiton ja oman työpanoksen palkitsemiseksi. Tavoitteena voi olla maksimaalinen kannattavuus ja kasvu tai se, että yrittäjä saa siitä palkan itselleen. Tavoite voi olla myös kaikkea ääripäiden väliltä.

Työssäni olen huomannut, että tuotannollisten tavoitteiden asettaminen on maatalousyrittäjille usein helpompaa kuin taloudellisten tavoitteiden. Tuotannolliset tavoitteet voivat olla määrällisiä: tuotannon kasvattamista eläinmäärän ja/tai keskituotoksen, keskipainon tai satotasojen kautta. Tavoitteet voivat olla myös laadullisia maidon pitoisuuksien, lihan laatualueen tai viljan hehtolitrapainon kehittämisen kautta.

Muista taloudelliset tavoitteet

Maatilayrityksen riskinsietokyvyn ja menestymisen kannalta olennaista on se, mitkä ovat yrityksen taloudelliset tunnusluvut: kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius. Hyvä kannattavuus johtaa usein hyvään maksuvalmiuteen ja pitkällä aikavälillä vakavaraisuuteen. Yritystoiminnan tarkoituksena on tuottaa riittävää taloudellista tulosta. Tuotannollisten tavoitteiden ja niiden saavuttamisen avulla se ei tapahdu automaattisesti. Mikäli taloudellisia realiteetteja ei oteta huomioon esimerkiksi investoinneissa tai yksityistalouden kulutuksessa, maksuvalmius voi olla heikko, vaikka kannattavuus olisi hyvä.

Tuotantotalous

Maatilayritystä tulisi johtaa kokonaisuutena huomioiden erilaisten päätösten vaikutus kannattavuuteen ja maksuvalmiuteen. Edellä on käsitelty maatilayrityksen tavoitteiden asettamista sekä tuotannon että talouden näkökulmasta. Seuraavana muutamia

esimerkkejä. Korkean keskituotoksen tavoittelu voi heikentää tuottavuutta, jos keskituotosta tavoitellaan hinnalla millä hyvänsä ja esimerkiksi ruokintaa ei optimoida. Kone- ja rakennusinvestoinnit taas tulisi mitoittaa tuottavuuden mukaan. Maatila voi olla tuottava tuotannon ja tiettyjen taloudellisten tunnuslukujen mukaan. Meno-% voi olla keskimääräistä alhaisempi ja kate keskimääräistä korkeampi. Verotettava tulos ja kannattavuus voivat olla kuitenkin keskimääräistä alhaisempia poistoina vähennettävien investointimenojen vuoksi. Mahdollista on myös, että tuottavuus on hyvä, kone- ja rakennusinvestoinnit on mitoitettu suhteessa niiden tuottoon, mutta maksuvalmius on heikko. Tällaisessa tilanteessa syy voi olla esimerkiksi liian kalliissa peltokausissa tai liian suuressa yksityistalouden kulutuksessa.

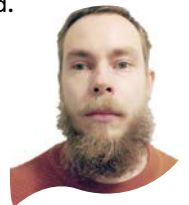
Edellä kuvattujen tilanteiden

Maatilayrityksen toiminta perustuu pitkälti yrittäjän tai yrittäjien tuotannolliseen tekemiseen ja osaamiseen. Vahva tuotannollinen osaaminen johtaa usein hyvään taloudelliseen tulokseen, mutta ei aina.

Tuotanto ja talous mielletään joskus erillisiksi asioiksi, vaikka talouden tunnusluvut kertovat nimenomaan tuotannosta numeroina.

vuoksi maatilayrityksen johtamisessa eri osa-alueilla on hyvä huomioida niiden vaikutus yrityksen kannattavuuteen ja maksuvalmiuteen. Mikäli tuotantoa kehitetään talousnäkökulma edellä, se johtaa usein yrittäjää itseäkin hyödyttävään menestymiseen. Kun kokonaisuus on hallussa, luottamus tulevaisuuteen on korkeampi, stressi vähäisempää ja yritykseen satsaaminen tuo korvauksen riskistä ja työpanoksesta.

Teemu Kinnunen

PIXABAY

Tuominiemet investoivat harkiten

Tuominiemen tila on energiarehun (viljat) osalta omavarainen ja viljaa on ostettu vain satunnaisesti. Valkuaisrehut ostetaan tilan ulkopuolelta. Viljelytyöt tehdään tilan omalla kalustolla. Lietteen sijoituslevytyksen hoitaa urakoitsija. Pelloille mennään, kun ne kantavat. Kasvinsuojeluruiskutukset on aiemmin ulkoistettu, ensi vuonna ne tehdään itse.

Sato

Viime satokauden tuotantopanokset olivat tilan historian kalleimmat, joten pyrkimys oli saada vastetta pelloille laite-tusta tuotantopanostuksesta. Alkukesän kuivuus ja loppukesän ja syksyn sateet veivät kuitenkin toiveet huippusadosta. Sato oli keskimääräistä hieman heikompi sekä määrällisesti että laadullisesti. Sikojen ruokinnassa on viljojen valkuaissoilla ja hehtolitrapainolla suuri merkitys, koska tilan ulkopuolelta ostettavia rehuja voidaan korvata kotoisella rehustuksella.

Viljelykierto

Onnistumisia kuitenkin saatiin lohkoilta, joissa oli aikaisempina vuosina viljelty syväjuurisista kasveja esikasveina. Saneerauskasveja ja viherlannoitusnurmea on tilalla ollut käytössä aikaisemmin. Nyt ne jäivät pois, koska tukiehtojen kategorinen viljelykiertovaatimus ei sovellu yksimahaisten eläinten rehukasvien viljelykiertoon. Nurmikasvustoilla ei ole käyttöä sikojen rehustuksessa. Osa lohkoista soveltuu vain ohralle tai kauralle, ja kieron toteuttaminen tilan kaikilla lohkoilla aiheuttaa ongelmia. – Pinta-ala on viime vuosina kasvanut ja mahdollisuudet viljelykiertoon ovat paremmat. Hyvät kokemukset syväjuurisista kasveista, etenkin sinimailasesta, kannustavat jatkamaan niiden viljelyä, kertoo Alekski.

Kasvinsuojelu

Kasvinviljelyn perustana on peltojen hyvä kasvukunto, josta pyritään pitämään erityisen hyvää huolta. Peltojen pinnanmuotoilua tehdään vuosittain eikä kalkituksesta tingitä. Peltojen korkea pH aiheuttaa sen, että tilan siemenviljat on mangaanipeitattu tautipeittauksen yhteydessä. Kasvinsuojelu-urakoitsijaan on oltu tyytyväisiä. Aleksin mukaan pellolla havaittuihin ravinnepuutoksiin, tauteihin ja lakoon pitää pystyä puuttamaan välittömästi, kun niitä havaitaan. – Meidän on tarkoitus kokeilla myös nestemäisiä lannoitteita ja sen vuoksi hankimme oman kasvinsuojeluruiskun. Ruiskutuskertoja voi ensi kasvukaudella tulla 3–5, joten pidimme oman ruiskun hankintaa perusteltuna, valottaa Alekski.

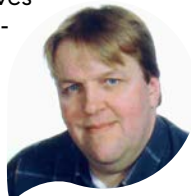
Investointistrategia

Lihan (porsaiden) hintaan tila ei voi vaikuttaa, joten tilan omaan toimintaan, logistiikkaan ja investointeihin on kiinnitetty huomiota. Investoinnit on tehty pyrkimyksenä vähentää tilan kiinteitä kustannuksia pitkällä aikavälillä. Tilalla tulee aina tarvetta korvausinvestoinneille ja silloin on harkittava investoinnin tarve ja tarkoitus: korvataanko investoinnilla vastaavat laitteet vai haetaanko uusia keinoja tuotannon tehostamiseen ja kustannussäästöihin. Pohdintaan kannattaa käyttää tilan ulkopuolista asiantuntemusta. – Porsitussikalaan on vaihdettu led-valaisimet, se säästää sähköä ja parantaa turvallisuutta sikalassa, koska tuotantorakennuksessa sähköjärjestelmät ovat korroosiolle alttiina, kertoo Alekski. Tuominiemillä on jo aurinkopaneelit ja tänä syksynä valmistui hake-lämpökeskus, jolla korvattiin aikaisemmin porsassikalan lämmityksestä vastaanottanut laitos. Uusi hakekattila on teholtaan suurempi kuin aikaisempi ja ensi syksystä lähtien viljojen kuivaus voidaan hoitaa radiaattorilla. Alekski Tuominiemi toteaa, että kattila ja lämpölaite ovat täysin automatisoituja ja polttoaineeksi sopivat tilalta saatavat hake, kaurankuori, turve ja kuivauksessa syntyvä jäte. Laskelmat investointien kannattavuudesta ja takaisinmaksuajoista sekä investointihakemukset on tehty yhteistyössä ProAgrian asiantuntijoiden kanssa.

Katse tulevaisuudessa

Viime vuosien suuret kriisit (korona, Venäjän sota Ukrainassa) ovat muuttaneet ruokaketjun asemaa Suomessa. – Nyt ymmärretään, kuinka tärkeää on turvata riittävä omavaraisuusaste ruuantuotannossa, sanoo Alekski ja jatkaa: Uskon, että valitsemamme linja on oikea eli perusasemat pellolla kuntoon, investoinnit järkeviä ja kustannustehokkaita sekä tiedon hankinta tilan ulkopuolelta.

Jouni Huhtala

Halsualaiset Mty Tuominiemen yrittäjät Mika ja Alekski Tuominiemi ovat tyytyväisiä tänä syksynä valmistuneeseen hake-lämpökeskukseen. Uusi hakekattila on teholtaan suurempi kuin aikaisempi. Viljojen kuivaaminen hoituu ensi syksystä lähtien radiaattorilla.

JOUNI HUHTALA

Mty Tuominiemen osakkaat eli Aleks, Anu, Mika ja Sari viljelevät vajaan kolmensadan emakon tilaa Halsuan Ylikylällä. Tilalla on viljelyksessä yli 200 hehtaaria omaa ja vuokrattua peltoa. Viljelykasveina ovat ohra ja kaura. Vehnän syys- ja kevätmuotoja on myös kokeiltu.

Viisasta taloudenhoitoa -kirja

On tärkeää ymmärtää taloudellisen tuloksen syitä ja seurauksia. Vahva talous antaa hyvän selkänöjan yritystä koskevien päätösten tekemiseen. Jos talousasiat pohdituttavat, Talousviisas maatilayritys -uutuuskirja on juuri sinulle, sillä se vastaa moniin maatilayrittäjiä mietityttäviin kysymyksiin. Kirjassa tutustutaan talousasioihin käytännönläheisesti myös yrittäjien kokemusten kautta. Innostu tutkimaan oman yrityksesi tulosta ja talouslukuja pintaa syvemältä. Kilpailukykyisen maatilayrityksen rakentamisen palikat löydät kirjaan tutustumalla.

Tilaa: proagriaverkkokauppa.fi

TAPIO
harvesterit

Hyvällä sykkeellä jo yli 40-vuotta
1980-2023

Myynti: **OttoMotor Oy, 0400446001**
Valmistaja: **Riuttolehto Oy**

riuttolehto.fi

Maataloustarvikekuljetukset vaihtolava-autolla!

- traktorit / maatalouskoneet
- kaivinkoneet
- perunat / viljat / pyöröpaalit

**LAVOJA
JOKA
LÄHTÖÖN!**

Konepalvelu Kupari / Juho
Kalajoki

Soita ja kysy! 040 584 7623 / Juho

Katsaus maidon markkinanäkymiin

Kulutusksyntä on neste-maidoissa Euroopassa edelleen aleneva. Suomessa alenema pysyy vuositasolla noin 20 miljoonassa litrassa eli kulutuslänema viikossa vastaa keskimääräisen maitotilan koko vuosituotantoa. Luken tilastojen mukaan nestemaidon maitotuotteiden valmistus on alentunut 2 % tammi-syyskuussa 2023 edellisvuoteen verrattuna. Alenema on ollut voissa 0 %, juustoissa kasvua oli 4 %. Tuotannon tasapainon kannalta tässä ei ole ongelmia, koska maidontuotanto on samana aikana alentunut keskimäärin 1 %.

Suomi

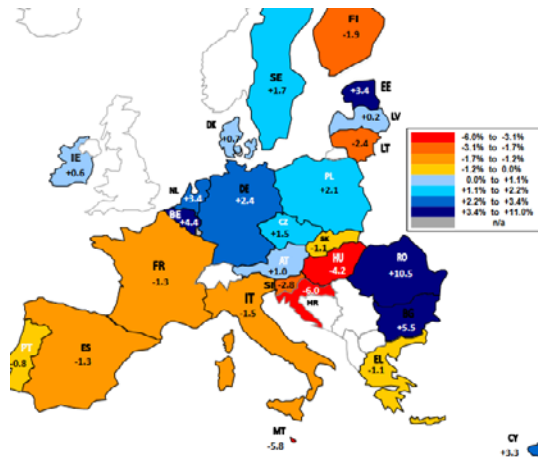
Maidontuotannon lasku taittui Suomessa vuonna 2020 hetkellisesti, jonka jälkeen tuotannon alenema on jatkunut, mutta nopeampana kuin aikaisemmin. Tuotannon alentumista selittävät Valion käyttöön ottama sopimustuotantomalli, viime vuosien kotoisten rehujen laadun negatiivinen vaikutus tuotantoon ja maitotilojen lukumäärän tasainen vähentyminen rakennemuutoksen seurauksena. Vuoden 2022 osalta rehusadot vaikuttavat erityisesti pitoisuuksia parantavasti, toisin kuin vuoden 2023 sadon rehut. Myös viime vuosien kustannuskriisi yhdessä rehujen laadun kanssa selittää keskituotoksen alentumista noin 1 %/v, mikä on johtanut tuotantomäärien entistä kovempaan alentumiseen.

EU

EU-tasolla 8/22-7/23 maidontuotanto on kasvanut 0,9 %. Samana aikaan maitotuotteiden valmistuksen muutokset vaihtelevat voin valmistuksen 0,4 % kasvusta maitojauheen 2,4 % alenemaan. Maidontuotannon nousu on 2023 heinäkuun loppuun mennessä ollut 0,8 %, joten EUn maidontuotanto on edellisvuosien tasolla. EUssa kasvu keskittyy (3-11 %/v) etenkin Itä-Eurooppaan eli Bulgaria-Viro -akselille. Itämeren ympäristössä kasvuluvut ovat maltillisemmat, n. 2 %/v ja muualta EUsta löytyy 2 % tuotannon laskua.

Maailma

Vuoden 2023 aikana voin vienti on kasvanut 7 %. Etenkin vienti Kiinaan on lisääntynyt 20 %, koska maitotuotteiden hintataso on laskenut. Voin ja maitojauheen hintaeron alentuminen on johtanut viennin kasvamiseen (rasvaton maitojauhe SMP 25 % [Kiina 16 %], täysmaitojauhe WMP 12 % [Iso-Britannia +12 %, Oman -18 % ja Kiina -31

%) Juustojen osalta viennin nousu oli vain 2 %, suurimpien muutosten ollessa Iso-Britannian +12 % ja Kiinan -31 %. EUn maitotuotteiden vientihintakilpailukyky on edelleen heikko tuotantokustannusten takia, juustoja lukuun ottamatta. Oseania alue on kilpailukyysisin. Globaalien maitotuotteiden kysyntään vaikuttava tekijä on Kiina. RaboBankin mukaan globaalin tarjonnan arvioidaan edelleen ylittävän kysynnän tulevaisuudessa, johtuen Kiinan kysynnän alentumisesta, seitsemän suurimman tuottajan tuotannon pienestä kasvusta ja tulevasta talouden taantumasta.

Maidontuotannon määrä

Maitomäärät ovat EUssa viime vuosien tasolla, kasvun ollessa edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna 0,7 % (7/22 vs. 7/23). Maidon korkean hinnan voisi ajatella tukevan tuotannon kasvua, mutta tuotantokustannusten korkea taso on pitänyt huolen siitä, että maidontuotanto on alentunut Portugali-Kreikka -akselilla sekä Ranskassa, Liettuassa ja Suomessa. USA tuottaa maitoa saman määrän kuin ennenkin (+0,5 %), mutta sielläkin tuotannon kasvun esteenä ovat korkeat korot ja

tuotantokustannukset. Kysynnän puolesta (+1,4 %) ei USAssa olisi eslettä tuotannon kasvulle. Australian ja Uuden-Seelannin tuotanto on edellisvuoden alentuneella tasolla (ed. vuosi -5,8 ja -3,7 % ja nyt -0,1 % ja -1,1 %) sääolosuhteiden vuoksi.

Maidon hinta

Vuoden vaihteen jälkeen maidon hinta on laskenut Euroopan markkinoilla 58 sentistä 44 senttiin, kun se on Suomessa EU-tilaston mukaan laskenut 55 sentistä 51 senttiin. Syy hinnan laskuun on voimakkaasti alentuneet vientihinnat (n. -40 %) maailmanmarkkinoilla. Uusi normaali on se, että Suomen hintataso seuraa EUn hintatasoa noin 4 sentin päässä. Tällä hetkellä maidon tuottajahintojen ero on kääntynyt suomalaisen maidontuottajan eduksi 7 sentin tasolle, mutta tilanne ei kestä pitkään. Kaukana takana ovat ajat, jolloin maidon hinnan etumatka oli Suomen eduksi 8 senttiä.

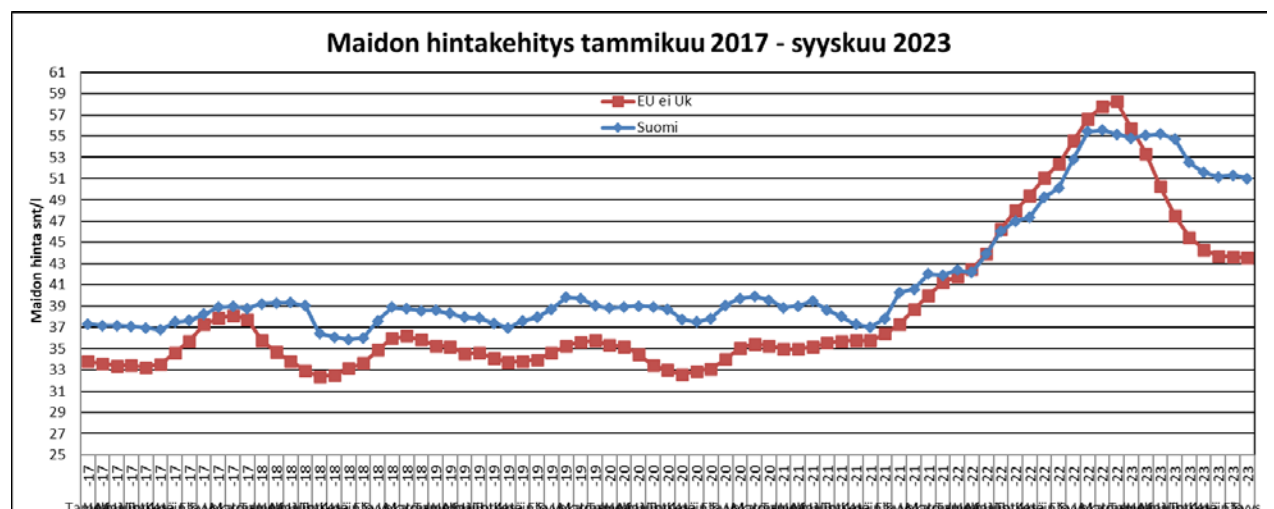
Täysmaitojauheen maailmanmarkkinoita korkeampaa EU-hintaa (2 800 €/tn vs 3 600 €/tn) selittää energian korkea hinta. Koska energia on EUssa kallista, täysmaitojauhetuotanto on alentunut yli 20 %. Ilman nykyistä korkeaa hintaa sitä ei tuotettaisi näin paljon.

LATEST WORLD QUOTATIONS						
	Price in USD/Tonne on 1.10.2023			% change (15 days ago)		
	EU	Oceania	USA	EU	Oceania	USA
Butter	4 761	4 775	7 123	↗ +1.6%	↗ +2.4%	↗ +18.5%
SMP	2 478	2 388	2 592	↗ +2.0%	↗ +4.9%	↗ +6.1%
WMP	3 558	2 775	4 299	↗ +1.6%	↗ +4.7%	↔ nc
Cheddar	3 807	4 088	3 850	↘ -0.5%	↘ -2.1%	↘ -8.1%

Jotta maitoa saataisiin tänäkään määrä eurooppalaisilta tiloilta tässä korkeiden kustannusten tilanteessa, Euroopassa on maksettava maidosta korkeaa hintaa. USAssa ja Australiassa kustannukset ovat niin korkeat (rehut), että nykyinen maidosta maksettava hinta ei riitä kustannusten kattamiseen. Uusi-Seelanti on pystynyt lisäämään vientiään, koska siellä tuotantokustannus on alhaisempi.

Kilpailu

Kilpailu Suomen markkinoilla kiristyy yhä, koska EUn sisämarkkinoilta (etenkin Ruotista) on saatavissa juustoja ja muita meijerituotteita edullisemmin. Juustojen kotimaisuusaste on yli 50 % ja Suomen tuoduista maitotuotteista yli 90 % on juustoa (>60 Mkg). Kulutustotumukset muuttuvat ja kuluttajien ostovoima heikentyy korkean inflaation ja korkojen nousun vuoksi. Kaupan kovan neuvotteluvoiman vuoksi kotimarkkinoiden menekki ei ole kasvava. Perusmaitojen kulutus alenee yhä. Markkinoiden kiireää tilannetta kuvaavat meijerien tulokset vuodelta 2022, toimintakertomusten arviot sekä vuoden 2023 loppupuolella toteutuneet tuottajahintojen alennukset.

	Arla Suomi			Hämeenlinnan OSM			Valio			Arla Foods		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Liikevaihto Me	323	317	346	63,70	64,30	71,46	1 808	1 918	2 236	10 644	11 202	13 793
Liiketulos, Me	4,2	1,1	0,9	0,357	0,164	-1,239	53,5	66,3	44,7	386	407	448
Liiketulos-%	1 %	0,4 %	0,3 %	1 %	0,3 %	-1,7 %	3 %	3 %	2 %	3,6 %	3,6 %	3,2 %
Nettovoitto, Me	4,62	2,31	1,22	0,293	0,086	-1,269	37,2	36,9	26,4	345	332	332
Nettovoitto-%	1,4 %	0,7 %	0,4 %	0,5 %	0,1 %	-1,8 %	2,1 %	1,9 %	1,2 %	3 %	3 %	2 %
Hankinta, Ml	217	214	208	104	100	91	1 807	1 723	1 682	13 869	13 646	13 455
LV euroa/litra	1,49	1,48	1,66	0,61	0,64	0,78	1,00	1,11	1,33	0,77	0,82	1,03
Varat	124	109	107	18	19	17	1 171	1 309	1 328	7 331	7 813	8 746
Velat	47	50	57	10	11	11	584	685	677	2 396	2 457	2 663
Oma pääoma	77	60	50	8	8	7	587	624	650	4 935	5 356	6 083
Oma pääoma, %	62 %	54 %	47 %	45 %	43 %	38 %	50 %	48 %	49 %	67 %	69 %	70 %

Meijereiden tilanne

Valion kyky tuottaa hankintalitraa kohti liikevaihtoa on ylivoimainen. Arla Suomen Valiota suurempi liikevaihtotuotto selittyy sillä, että Arla Suomi välittää Arla Foodsin tuotteita, jolloin myös ruotsalaisesta ja tanskalaisesta maidosta tehtyjen tuotteiden liikevaihto tulee kotimaassa kerätyn maidon

hyväksi. Tämä summa on Arlan tilinpäätöksen mukaan n. 107 MEUR. Kun se otetaan huomioon, liikevaihtotasoksi jää n. 1,1 €/l, kun kivimaidon hankintamäärää ei oteta huomioon (Hämeenlinnan OSMn hankinnasta kivimaitoa on 42 mrd l eli 45 %).

Kotimaan meijerit eivät ole pystyneet tekemään riittävää tulosta, jolla oma pääoma kasvaisi edes

inflaation verran. Arla Foodsin ja Valion 3 % on korkein taso, johon elintarviketeollisuudessa yleensä päästään. Valion tuloksesta (26 MEUR) ei osinkoja voi esitettyä 5,5 MEUR enempää jakaa, koska vakavaraisuutta pitää edelleen parantaa. Maksuvalmius vaatisi kasvavien kasvatamien, koska Valion kassa väheni 10 MEUR tasolle 235 MEUR eli Valio on maksa-

nut maidosta enemmän kuin sille yhtiönä olisi ollut taloudellisesti järkevää.

Heikki Ojala

Taulukoiden lähteet: Alma Talent, Arla Foods ja Suomi, Asiakastieto, EU Milk Market Observatory, Luke, Valio, PTT

Ennuste maidon hinnasta Suomessa

Maitojalosteiden ja maidon markkinahinnat tulevat jatkossakin vaihtelevaan. Arvioimme, että Suomessa maidon tuottajahinta alenee merkittävästi, samaa ennustaa PTT. Oletamme maidontuotannon lähtevän laskuun, koska katteen lasku lisää maidontuotannosta luopuvien tilojen määrää (+10 %) ja keskituotos pysyy nykyisellä tasolla. Lehmien keskituotos on alentunut vuoden 2022 huhtikuusta vuoden loppuun, mutta vuoden 2023 alusta alkaen se on kasvanut hieman. Kuluvan vuoden sadon tuotantovaikutus tulenee näkymään tuotoksen alentu-
mana. Tulevat tuotantokustannusten ja maidon hintakehitykset vaikuttavat toimialalla selvästi sekä tuotannon kasvatus- kuin lopetus-
haluihin.

Kotimaan hintatason pysymistä EUn hintatasoa korkeammalla puoltaa se, että energianhinta Euroopassa pysyisi korkealla. Suomalaisella maitojauheella ja voilla on parempi hintakilpailukyky vientimarkkinoilla muihin EU-maihin verrattuna niin kauan, kuin energian hinta on korkea. Sen jälkeen tilanne muuttuu oleellisesti. Kotimaan hintatason alentumista puoltavat maidon globaalien tuotannon ja kulutuksen tasapainottuminen, kulu-
tusta alentavat kulutustottomusten muutokset, kuluttajien heikentävä ostovoima (inflaatio + koron nousu) sekä tuleva taantuma.

Edelleen kannattaisi olla inves-

toimatta sektorille, jolla on aleneva kysyntä, koska uusinvestoinnit eivät nyt auta hintatason säilyttämistä –vaan päinvastoin. Maidon hintaa alentavia tekijöitä ovat kasvava tuotanto, kulutuskysynnän muutos ja heikentyminen sekä koron nousu ja taantuma. Ylläpitävät tekijät ovat sotien jatkuminen ja korkeana pysyvät tuotantopanosten hinnat. Myös inflaation pysyminen korkealla tasolla mahdollistaa korkeamman maidonhinnan. Näillä näkymin tulevat maidon hinnanlaskut ovat suuremmat kuin tulevat kustannusten alenemiset, etenkin jos energian hinta ei

nykyisestä laske merkittävästi.

Mitä suurempi omavaraisuusaste maidontuotannolla Suomessa on, sitä parempi vientihintakilpailukyky suomalaisella tuotannolla tulee olla. Tuotannon alentuminen tukisi korkeampaa maidon hintatasoa vientitarpeen vähentyessä. Kun maidon vuosituotanto alenee alle 2,0 mrd litran tasolle, hintataso pysyy 40–50 snt/l välillä, jossa hinta vaihtelee silloinkin kysynnästä ja tarjonnasta riippuen. Nykyinen tilamäärän ja lehmämäärän kehitys näyttää siltä, että toimialan ei tarvitse harkita tuotantokapasiteetin poisostoa markkinoilta mai-

don hinnan tukemiseksi, koska se toteutuu muutenkin.

Alla on ennustetaulukkomme maidon hinnalle. Pitkittyvät sodat sekä taloustaantuma lisäävät epävarmuutta ennusteeseen, jonka takia maidon hinta voi olla suurempi tai pienempi kuin keskiarvo-oletus on. Ja edelleen mikrobimaito on se musta joutsen!

Heikki Ojala ja ProAgria Keski-Pohjanmaan talousasiantuntijat

vuosi\maidonhinta	38 / 44 snt/l	35 / 41 snt/l	32 / 38 snt/l
2018–2021 / 2022	10 % / 10 %	50 % / 60 %	40 % / 30 %
2018: 38,45 snt/l 2019: 38,61 snt/l 2020: 39,09 snt/l 2021: 39,56 snt/l 2022: 49,40 snt/l	Kiina ja Venäjä tuovat, EUn ja Suomen tuotanto alenee.	Kiina tuo ja Venäjä ei tuo, EUn ja Suomen tuotanto nousee.	
vuosi\maidonhinta	48 snt/l	44 snt/l	40 snt/l
2023 51 snt/l	100 %	0 %	0 %
Ennusteen vaatimukset	Kiina tuo ja Venäjä ei tuo, EUn ja Suomen tuotanto alenee. Inflaatio on >4 %.	Kiina tuo ja Venäjä ei tuo, tuotanto EUssa kasvaa ja Suomessa alenee. Inflaatio on noin 2 %.	Kiina ja Venäjä eivät tuo, tuotanto EUssa kasvaa ja Suomessa ennallaan. Inflaatio on alle 2 %.
2024> ka 44 snt/l	20 %	60 %	20 %
Ennusteen vaatimukset	Kiina ja Venäjä tuo, tuotanto EUssa ja Suomessa laskee. Inflaatio on yli 4 %.	Kiina ja Venäjä tuovat, tuotanto EUssa kasvaa ja Suomessa laskee. Inflaatio on n. 2 %.	Kiina ja Venäjä eivät tuo, tuotanto EUssa nousee ja Suomessa ennallaan. Deflaatio.

Viisasta vesiensuojelua -hankkeen loppuseminaari ja tutustumisretki Jokioisille

Viisasta vesiensuojelua (ViVe) -hanke järjesti loppuseminaarin ja tutustumisretken Jokioisille 2.-3.11.2023. Seminaariosallistuminen oli mahdollista myös Teams-yhteydellä eri puolilta hankealueita. **Satu Järvenpää** ja **Heli Jutila** Pohjanmaan vesi ja ympäristö ry:stä kertoivat ViVe-hankkeen toiminnasta ja toteutumisesta. Vesikasvien biokaasupotentiaalista ja kuivamädätyksestä kertoi **Ville Pyykkönen** Luonnonvarakeskuksesta. Hankkeessa asiasta on tehty selvitystä ja demoa. Seminaarissa nähtiin Metsäkeskuksen tekemän Veden matka -videon ensiesitys. Video tulee Metsäkeskuksen ja Pohjanmaan vesi ja ympäristön YouTube-sivuille. Kannattaa seurata hankkeen ja toimijoiden Facebook-sivuja, jonne videolinkki aikanaan tulee. **Janne Ranta** ja **Jouni Aila** Metsäkeskuksesta kertoivat hankkeen aikaisista kohtaamisistaan maanomistajien ja toimijoiden kanssa. Peltomaan rakenteen merkitys ja vesiensuojelu peltoviljelyssä olivat ProAgria Etelä-Pohjanmaan asiantuntija **Jari Luokkakallion** aiheena. **Taneli Rahja** ja **Tero Ävist** ProAgria Keski-Pohjanmaasta kertoivat kipsin hyödyistä ja haasteista viljelyssä. Vesitalouden valmiussuunnitelmaa ja pohjavesikartoitusta Söderfjärdenillä esitteli **Marcus Gjälls** ruotsinkielisen Pohjanmaan ProAgriasta (ÖSL).

Loppuseminaarin jälkeen tutuimme Luken Kotkanojan huuhtoutumiskenttään ja siellä tehtäviin ravinehuhtoutumatutkimuksiin **Riitta Lemolan** johdolla. Biopajaa ja Minikön uutta biokaasulaitosta esitte-

Kotkanojan huuhtoumakenttä kiinnosti retkeläisiä. Esittelemässä Riitta Lemola Lukesta.

Loppuseminaarilaisia Jokioisilla Metsäkeskuksesta, Pohjanmaan ProAgriosta, Lukesta ja PVYstä.

li Ville Pyykkönen. Toisena retkipäivänä kävimme maastossa tutustumaan metsätalouden vesiensuojelukohteisiin Tammelassa Metsäkeskuksen **Olli Lukanniemen** kans-

sa. Molempien päivien anti oli mielenkiintoista ja saimme paljon uutta tietoa.

Kiitokset kaikille mukana olleille!

Satu Järvenpää
Pohjanmaan vesi ja ympäristö
projektikoordinaattori

ViVe-retkeläiset tutustuivat metsätalouden vesiensuojelukohteisiin Tammelassa.

Olli Lukanniemi esitteli pohjapadon toimintaperiaatetta tammelalaisessa vesiensuojelukohteessa.

Toiminnanjohtaja
Elina Pusaa
Puh. 050 3094 861
kpkalatalouskeskus@proagria.fi

**Keski-Pohjanmaan
Kalatalouskeskus**

Elina esittelyssä

Olen syys-
kuun alussa aloitta-
nut toiminnanjohtajana Keski-
Pohjanmaan Kalatalouskeskuksessa.

Olen noin kymmenen vuoden aikana hankkinut kalataloudellista osaamista ja ymmärrystä kalastusharrastuksella ja osakaskuntatoiminnassa. Erilaiset vesistökuunnostus- ja kalaston tilaan vaikuttavat hankkeet sekä viestintä- ja nuorisohankkeet ovat minulle tuttuja juttuja kalatalouden kentältä. Olen tehnyt erilaisia tehtäviä myös kalatalousalueille. Etenkin kalatalousviestintää olen ollut luomassa ja edistämässä viime vuosina.

Kiitos mukavasta vastaanotosta tehtävääni – toivon saavani kutsuja osakaskuntien kokouksiin, jossa voimme tutustua toisiimme, alueeseen sekä keskustella ajankohtaisista kalatalousasioista.

Ottakaapa yhteyttä!

Elina Pusaa, puh. 050 3094 861
kpkalatalouskeskus@proagria.fi

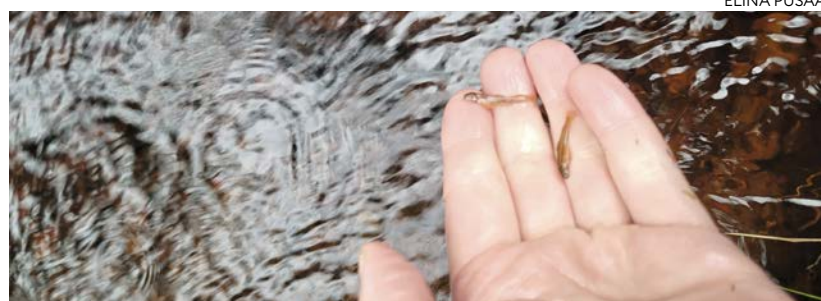

Silakan kalastus saa jatkoa

EU:n maatalous- ja kalastusneuvosto päätti Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuodeksi 2024. Kalastus jatkuu normaalisti, mutta kiintiötä leikataan Pohjanlahdella 31 % ja pääaltaalla 43 %. Lohikiintiötä leikataan pääaltaan/Pohjanlahden alueella 15 %, mutta Suomenlahdella lohikiintiö nousee 7 %.

Pohjanlahdella silakkakan-
nan kehitys on viime vuosina ollut laskeva. Luonnonvarakeskukselta on syksyn aikana saatu rohkaisevia tietoja kannan tilasta ja silakoiden kohenevasta kuntoker-
toimesta. EUn maatalous- ja kalastusneuvosto päätti pienentää Pohjanlahden silakkakiintiötä 31 %, jonka lisäksi Suomi ja Ruotsi sitoutuivat sulkemaan troolika-

lastuksen Selkämeren aluevesillä 25.5.–30.6.2024 välisenä aikana. Toimenpiteellä pyritään rauhoittamaan silakoiden kutuvaellusaikaa ja luomaan edellytyksiä silakoiden suurelle vuosiluokalle. Silakan kalastuskiintiötä Itämeren pääaltaalla ja Suomenlahdella pienennettiin 43 % ja kilohailikiintiötä 10 %. Alueen silakkakanta on heikko, joten silakan kutuvaelluksen rauhoittamiseksi kiellettiin silakan ja kilohai-

ELINA PUSAA

lin troolikalastus Itämeren pääaltaalla, Suomenlahdella, Saaristomerellä ja Ahvenanmerellä.

Lohen suhteen pyydetään vielä lisää tietoa

Pääaltaan ja Pohjanlahden lohikiintiötä pienennettiin 15 %. Sen lisäksi komissio pyytää ICES:lta tieteellistä neuvoa lohenkalastuksen (sekä kaupallisen että vapaa-ajan)

lisäsäätelytoimenpiteistä vuonna 2024. Saadun neuvon perusteella komissio antaisi ennen kalastuskauden alkua ehdotuksen, jonka perusteella lohenkalastusta voitaisiin jatkaa Saaristomerellä, Ahvenanmerellä, Selkämerellä ja Merenkurkussa. Lisäsäätelyllä vahvistettaisiin aikaisin kutuvaellukselle saapuvien arvokkaiden luonnonlohien suojelua.

Tutustu tietokantaan kaikista Kalatalouden Keskusliiton julkaisuista

Kalatalouden Keskusliiton sekä sen edeltäjän Suomen Kalastusyhdistyksen yli 130 vuoden aikana tekemät julkaisut löytyvät nyt yhdestä osoitteesta tietokannan muodossa. Tietokanta on toteutettu yhteistyössä Suomen kalakirjaston kanssa. Tietokannasta voi hakea eri hakusanoilla haluamaansa julkaisua, sisältöä tai Kalastuslehden artikkeleita kaikkien toimivuotien ajalta.

Kalastuslain 79 § muutos - kalastonhoitomaksun yläikärajan nostaminen

Kalastuslakiin ollaan tekemässä 79 §:n muutosta eli maksuvelvollisuuden yläikärajan nostamista nykyisestä 64 vuodesta 69 ikävuoteen. Ehdotettu muutos on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

Toiminnanjohtaja
Eero Hakala
Puh. 0400 162 445
eero.hakala@proagria.fi

Kokoavaksi lopuksi

Tapana kait on, että tehtävästään väistyvä jollain muotoa jälkiviisastellen aikansa menoa tarkastelee. Kaipa se sitten minäkin. Pyynnöstä...

Silloin, kun talon toimeen astuin, oli ajankuva kutakuinkin erilainen kuin tämä nyt eletävä. Silloin, ja sitä edeltävinä kymmeninä, eli viime vuosituhanen loppuluvuilla, oli elo ja ihmiskansan ajatustenjuoksu retevää. Elettiin jatkuvan kasvun idean huippuaikaa, huoltomasti rönsyillen, joidenkin mielestä rötöstellen. Tulin silloin valituksi tähän taloon, toki tuolloin erinimiseen, kalatalousneuvoksi. Ajan ökinälle tyypillisesti titteli vaihtui vuosituhanen loppuvuosina toiminnanjohtajaksi. Toimenkuvan enemmälti muuttumatta. Jonkin sortin johtajia ja päälliköitä piti kaikkien arvonsa tuntevien oleman... vaikka elettiin lama-aikaa. Itse en titteliin konsaan tykäsytynyt, kun se ei tekemisiä kuvannut. Enempi kalatalouden sekatyömies olen kokenut olleeni. Ja iktyonomi on, jos se kenellekään mitään sanoo, oppiarvoni.

Valtionavusta...

Toimen alkuvuosina palkkapuuhiä tehtiin pitkälti valtionapujen varassa. Kansakunnan suistuminen koko lailla omasta syystä lamaksi kutsutun taloustilanteen kouriin, valtiovalta katsoi moisen huikentelun piisaavan ja pudotti kertarysäyksellä valtionavusta likipitään puolet pois. Sen jälkeen rahoitus väheni asteittain niin, että vuosituhanen vaihtuessa yhteiskunnan tuet kattoivat viidenneksen kalatalouden neuvontatoiminnasta.

...muihin rahanlähteisiin

Toiminnan varat kertyivät kalastusalueiden isännöinnistä eli muiden kammoksumista paperihommista ja kalojen kasvattamisesta istutuksiin. Aikaa tuohon sai kulumaan, varsinkin Lestijoella, jossa oli kalanviljelylaitos. Paikallisin voimin tehty, kun silloisista viranomaisista ei semmoiseen ollut, viljelylaitoksen puuhaamiseen. Taimenta kasvatettiin ja istutettiin Lestijoen äärimmäisen uhanalaiseksi muuttuneen taimenkannan pelastamiseksi. Saatiinhan tuo hengissä pidettyä, kituutellen. Kolmisensataatuhatta kalaa saateltiin ensimmäisen talvensa yli istutuksiin ja rapiasti kolme miljoonaa ensimmäistä kesänsä aloittelevaa pentua. Aika savotta ja paljon talkoota. Siihen päälle Perhon- ja Kalajokilaakson siiat, niin lammikoilta kuin laitokseltakin, joku satatuhatta niitäkkin. Pääosa keskipohjalaisiin vesiin. Tunteja ei suita laskea, noissa puuhissa. Kirjoloihen puuhaamista pakallisiin vesiin ja vapakanan intohimoiksi en katso aiheelliseksi hehkuttaa... vaikka se merkittävää ajankuvaa ja rahan liikkuu on ollutkin.

Tapahtumista...

Vuosituhanen vaihtuessa kalatalousneuvontaan säätyi julkispuolelta valistuksellisempi ote, ja moniaat olivat kalastavaa kansanosaa tai satunnaisempiäkin kalan käyttäjiä sivistävät hankkeet, joihin kalatalouskeskus näppinissä mukaan laittoi. Useimmiten niissä ymmärtämätön yritti saada haluttoman puuhaamaan tarpeetonta. Palkitsemista tuokioita tarjosivat kalan käyttöön ja käsittelyyn sekä vesiluonnossa oloiluun jollain muotoa liittyvät tapahtumat, eritoten lasten parissa. Megaluokan kinkereitä olivat Farmari-näyttelyt, joista kahteen kalatalouskeskuskin osastollansa oman vivahteensa kantoi.

...hankkeisiin

Hankeajaja jalostui omissa nurkissa toteutetuista pikku-puuhista ylimatekunnallisiksi, kun vauhtiin pyyhälsivät Vyyhti-hankkeet ja niiden pohjille pykätty jatkokuviot. Ne olivat perusta, jolle työnsaran viime vuosien kunnostushankkeiden ajatelmät ja toimet ovat pohjanneet. Vasta hankkeissa moisissa mukana puuhanneena tulit, hittaantaisena hämäläisenä hoksanneeksi, että vain elon- ympäristöjä kohentamalla, ovat ne sitten vettä eli kui- vempaa kamaraa, voidaan tällä elonkehällä saavuttaa pysyvämpää. Kaikki muu vesien hoidoksi kutsuttu, niin kuin istutukset tai hoitokalastukset ovat vain ensiapua, laastaria ja buranaa vesiympäristöjen vammoihin. Niin- pä olen into piukassa erilaisten ehoston- ja ennallistamis- puuhien parissa viime vuosina peuhannutkin. Henkilönä ja toimihenkilönä.

Myötävirtaan...

Suunnittelupuuhia, tarkoitan nyt rampautettujen vesiympäristöjen olojen kohentelua, on ollut ilo tehdä työksi. Niin sanaisiin savotoin kuin kätten töin. Vaikka luonto itse ei kiitä, niin ainakin tämmöisen asiaan hassahtaneen tekemi- siin se on tuonut mieltä ja merkitystä. Monesti enemmän kuin ihmiseläjäin pyrkimysten parissa puuhailu, vaikka lä- hes kaikkiin kissanristiäisiä merkittävämpiin kala- ja ympä- ristöalan kokous- ja seminaarikoitoksiin olen osallistunut. Oli minut sitten kutsuttu tai ei.

...ja vastavirtaan

Ihan ja pelkästään kaikki omat ajatuksenkulkuni eivät ole käskykkää paikallisen ajattelun kanssa menneet, varsin- kaan uran alkuvaiheessa. Ajoista niistä mieleen muljahti ta- paus, kun muuan kunnioitettu kunnallispoliitikko kysyi muu- annessa tilaisuudessa, että miksipä olet tänne tullut pilaa- maan tärkäläisten ihmisten välejä ja puuhia. Pirkkahämä- läisyyttäni lie, etten osannut tuolloin(kaan) sanavälejä ym- märtää ja vastasin, että kun ne pyysivät - muutammat... Siitä huolimatta tai sen takia samalla reissulla täällä olen viel, ju- nan tuoma. Sittemminkin on monta sorttia hankkeita, jossa oma ajattelu on joutunut vastahankaan vankan paikallis- näkemysten kanssa. Mieleen nousivat väijäämättä pitkä- aikaiset - ja kivuliaat - kunnostus- ja kalannousuestehank- keiden oikeusprosessit. Eräät niistä jäivät perinnöksi seu- raajillekin. Toki ovat asiat sujuneet enimmäkseen semmoi- sella sortilla, että lukuisimmissa asioissa on eri tahojen ja ih- misten kanssa löydetty topakemmin takkuamatta yhteinen tai ainakin samansuuntainen näkemys. Eikä jälkeen ole jää- nyt suurempaa kipunointia tahikka sairastamista - toivon.

Siispä kiitos!

Lopuksi on tapana kiitellä... Se on tahkeaa tämmöiselle suomalaiselle, vieläpä pirkkahämäläisjuuriselle, mieshen- kilölle, kiittää. Siitä huolimatta: kiitos tasapuolisesti ja ke- tään erikseen ylös nostamatta (ylpistyisivät, luulen) kai- kille mukana häärineille tähänastisista ja vielä jatkuvista. Eteviä, myötä erään tunnetun runoilijan lausahduksen: Se kuitenkin liikkuu...!

Eero

Mauno Korhonen
puheenjohtaja

Silakan pyynnistä Eeron läksiäisiin

Ei saanut EU kiellettyä silakan pyyntiä Suomessa, vaikka vahvasti pienensi kiintiöitä. Hyvä, että jotain saatiin säilymään. Silakka on hyvä kala. Hyvää kalaa, ja paljon, tulee myös vesistöjen hoitoka- lastuksen yhteydessä. Koiviston Eemeliltä tuli videon pätkä, jossa näkyy, että kalaa on veneessä ääriä myöten. Mikä parasta, n. 80 % menee ihmisravinnoksi, pääasiassa maahanmuuttajien toimesta. Meil- lä perusjunteilla on vielä paljon oppimista siinä, että osaisimme tai halu- aisimme hyödyntää kotimaista kalaa monipuolisesti.

Meren rannalla

Kävin hiljattain hakemassa Ohtakarista kalaa, kun omat pyydykset ovat maalla. Meri oli niin tyyni, että harvoin näkee ja niinpä kalastajat olivat päässeet pyytämään. Samalla kyselin vähän kuulumisia ja tutut asiat nousivat pintaan. Hylkeet ovat tosi iso riesa rannikkokalastukselle, ja se tekee kalastuksesta kannattamatonta. Toinen tämän syksyn ongelma on kovat tuulet, jotka estävät merelle pääsyn. Liekö ilmastonmuutoksen syy- tä, mutta isosiika on elo-syyskuussa ollut hukassa ja ahven, lahna ja säy- nävä lisääntyneet. Mielenkiintoinen ilmiö on simpun katoaminen. Ei se ka- lastajia sureta, mutta olisiko oire veden laadun huononemisesta. Nuorten saaminen alalle ei ole helppoa, joten tulevaisuus mietityttää. Näistä huo- limatta pyynti jatkuu.

Aikainen pilkkikausi

Onko ilmaston lämpeneminen peruttu vai mistä syystä pilkkikelit tulivat jo lokakuussa. Kotijärvesänikin oli lokakuun lopulla jo n. 12 cm jäätä, jo- ten mattimyöhäiset kalastajatkin ovat jo jälle ehtineet ja iskukoukuilla on haukia vedetty. Olen talvella lähes joka jutussani korostanut turvallis- ta jäällä liikkumista. Satuun katsomaan ohjelman retkiluistelusta ja huo- masin, että ehän menevät paljon ohuemmalle jäälle, kun pilkkijät. Ret- kiluistelijat tykkäävät, kun jää notkuu ja ritisee, eikä haittaa vaikka välillä putoaa jäihin. Monia pilkkimiehiä jäihin putoaminen haittaa, mutta ero on välineissä. Luistelijoilla on kaikki mahdolliset pelastautumisvälineet mu- kana, eikä yksin mennä luistelemaan heikolle jäälle. Onnistuukohan kala- mieheltä ottaa mukaan pelastautumisvälineitä ja vielä kaverikin, joka nä- kee samalla parhaat kalapaikat. Toivottavasti onnistuu.

Nouseeko ikäraja

Hallituksen esityksen mukaan kalastonhoitomaksun maksuvelvollisuus- ikäraja nostettaisiin 64 vuodesta 69 vuoteen. Muutoksen olisi tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024. Meidät jo aiemmin maksusta vapautetut jätettäi- siin rahastamatta. Vaikka itse olen vapautettu, olisin valmis tästä hyvästä harrastuksesta maksun maksamaan, jotta saisimme lisää rahaa neuvon- taan ja muuhun kalastuksen edistämiseen.

Eero eläkkeelle

Hakalan Eeron läksiäisiä vietetään ProAgria Keski-Pohjanmaan vuosiko- kouksen yhteydessä 27.11. Tervetuloa osakaskuntien edustajat tilaisuus- teen.

Talvi tuli tänä vuonna yllättäen

Sadonkorjuun aika ja värikäs syksy on takana päin. Katseet suuntautuvat joulun odotukseen ja tulevaan talveen, joka alkoi aika yllättäen. Pakkasta on ollut ja onneksi luntakin on satanut mukavasti. Käsityöt ja muut kivat harrastukset voi taas aloittaa, kun pihahommia ei enää ole. Muistetaan kuitenkin ulkoilla, se tekee hyvää mielelle ja sydämelle.

Marraskuussa juhlistamme 90-vuotiasta Maa- ja Kotitalousnaisten Keskusta Jyväskylässä. Tilaisuuden juontaa Antti Heikkinen ja luvassa on mukavaa ohjelmaa. Keski-Pohjanmaaltakin järjestetään kokous- ja juhlareissu Jyväskylään, sillä samana viikonloppuna pidetään myös valtakunnallisen naisjärjestömme edustajakokous.

Oman maakunnan eli Keski-Pohjanmaan Pro-Agria ja Maa- ja kotitalousnaisten vuosikokous on 27.11. Kokkolassa. Siellä julkistetaan Keski-Pohjanmaan Vuoden Maa- ja kotitalousnainen ja palkitaan vuoden keskipohjalainen maisemateko. Käy ehdottamassa omaa ehdokastasi nettisivulla tai facebookissa ja tule kokoukseen kuulemaan onko ehdokkaasi tämän vuoden maa- ja kotitalousnainen.

Mukavaa talvea ja kaikkea hyvää tulevaisuudeksi toivottelee

Anu Karhukorpi
puheenjohtaja

Syksyn ruokakurssit

Ruokakurssilla valmistetaan ja nautitaan sadonkorjuuherkkuja. Kurseille mahtuu noin 10 hlöä ja halutessanne on mahdollista kutsua läheiset ruokailemaan kurssin päätteeksi. Hinta MKN-yhdistyksille 300 € + materiaalmaksu n. 12 €/hlö. Tila varaajan puolesta.

PIXABAY

Suosittu kurssivaihtoehto on myös Makkarakurssi, jossa tehdään erilaisia kotimakkaroita ja sinappia. 10 hlön kurssi maksaa MKN-yhdistyksille 320 € sisältäen materiaalmaksun. Varaa kurssi Niinalta!

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus 90 vuotta

Maa- ja kotitalousnaiset on tarjonnut kotitalouksille 90 vuoden ajan ajankohtaisia kotitalousneuvoja ja vinkkejä. Juhlavuoden kunniaksi vuosikymmenten aikana kertyneitä vinkkejä on nostettu somessa esiin. Joka viikko julkaitaan uusi vanha vinkki. Vinkit löytyvät koosteena Maa- ja kotitalousnaisten kotisivujen MKN 90 vuotta tiennäyttäjänä -teeman alta. Alkuperäisten vinkkien lisäksi ne on tuunattu sopimaan nykypäivään.

MKN
90 vuotta
tiennäyttäjänä

PIKKUJOULUN RUOKAKURSSIT

Valmistetaan ja nautitaan yhdessä pikkujoulujauhan sulaisia ja makeita herkkuja.

Kurssille mahtuu 10 osallistujaa. Halutesanne voitte kutsua läheisiä ruokailemaan kurssin päätteeksi.

Hinta MKN yhdistyksille 300€ + materiaalit ruokailijamäärän mukaan 12€/hlö. (Keittiötilamaksu tilaajan puolesta)

Suussa sulavaa suklaasta-kurssi

Tehdään suklaisia herkkuja, josta voi saada vinkkejä myös itse tehtyihin joululahjoihin.

Kurssille mahtuu 10 osallistujaa. Kesto 2-3 h.

Hinta MKN yhdistyksille 420€ (sis. alv ja materiaalit) (Keittiötilamaksu tilaajan puolesta)

MKN 90 vuotta tiennäyttäjänä
MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Lisätiedot ja varaukset:
niina.vihela@maajakotitalousnaiset.fi
p.0438254281

Seuraa Facebook-sivujamme:
KESKI-POHJANMAAN MAA- JA KOTITALOUSNAISET

HUOM!

Maa- ja kotitalousnaiset järjestävät luentoja ja opastusta eri aiheisiin myös verkossa. Ota yhteyttä Kirsiin, Anuun tai Niinaan!

MKN 90 vuotta tiennäyttäjänä

ProAgria
Keski-Pohjanmaa

Etsimme MAISEMA- JA YMPÄRISTÖASiantuntijaa

Maisema- ja ympäristöasiantuntijana työtehtäviisi kuuluvat luonnon monimuotoisuuden vaalimiseen liittyvät suunnitelmat ja kartoitukset sekä maaseudulla että kaupunkiluonnossa. Työtehtäviä räätälöidään kiinnostukseksi ja osaamisesi mukaan. Työalueesi kattaa ProAgria Keski-Pohjanmaan sekä v. 2024 myös sijaistamista Etelä-Pohjanmaan ProAgrian alueella. Tulet toimimaan ProAgria Keski-Pohjanmaan Maa- ja kotitalousnaisten tiimissä.

ODOTAMME

- soveltuvaa korkeakoulututkintoa ja kokemusta neuvonnallisesta työstä
- vahvaa osaamista maaseudun luonnon monimuotoisuuden kehittämiseen
- hyviä vuorovaikutustaitoja ja myyntihenkistä otetta työhön
- arvostamme paikkatieto-osaamista ja ruotsinkielen taitoa.

TARJOAMME

- monipuolisen ja innostavan työn valtakunnallisessa yhteistyöverkostossa
- mahdollisuuden kehittyä ja kehittää omaa roolia
- joustavat työnteon ajat ja paikat sekä mahdollisuuden etätööhön.

Työ alkaa 15.1.2024 tai sopimuksen mukaan. Hakemukset osoitteeseen www.proagria.fi/rekry 10.12. mennessä. Lisätietoja tehtävästä antaa Kirsi Varila p. 040 196 4434 kirsi.varila@maajakotitalousnaiset.fi.

Niinan hyvinvointikurssit

Kurssi sisältää hyvinvointiluennon tai luentoja sekä toiminnallisia harjoituksia. Voidaan toteuttaa yhden kerran tapahtumana tai viiden kerran kokonaisuutena. Kurssi voi sisältää mm. aistillisen luontokävelyn, rentoutusharjoituksen, villasukkakävelyn tai esim. terveellisen välipalan kokkailun yhdessä.

Valittavana myös aistillinen metsäkävely, jossa tutustutaan mielen ja kehon hyvinvointia edistäviin työkaluihin.

Kysy lisää Niinalta niina.vihela@maajakotitalousnaiset.fi tai p. 043 825 4281.

Vuoden 2023 keskipohjalainen maa- ja kotitalousnainen palkitaan vuosikokouksessa

On aika jälleen tehdä valintoja Maa- ja kotitalousnaisten tunnustuspalkinnon saajista. Maisematekokisaan saimme kolme hyvää ehdokasta Keski-Pohjanmaalta. Tunnustuspalkinnot jaetaan vuosikokouksessamme ma 27.11. Kokkolassa.

Kenestä vuoden 2023 keskipohjalainen Maa- ja kotitalousnainen?

Kuka pitää Maa- ja kotitalousnaisten lippua korkealla ja on aktiivinen toimija alueellaan? Tämä reipas nainen palkitaan vuosikokouksessa. Vielä ehtii äänestää 15.11. saakka.

Ehdota omaa ehdokastasi QR-koodista avautuvalla lomakkeella.

72 tuntia varautuminen

Oletko varautunut sähkökatkoksiin tai muihin häiriötilanteisiin? Suomen pelastusalan keskusjärjestön suositusten mukaan jokaisella kotitaloudella tulisi olla valmiuksia selviytyä 72 tuntia ilman ulkopuolista apua poikkeustilanteen sattuessa kohdalle. Onhan sinulla säilykkeitä varattuna ja mahdollisuus ruuanvalmistukseen muulla kuin sähköllä?

Varaa tietoisuutta aiheesta joko etänä tai paikan päällä. Ota yhteyttä kirsi.varila@maajakotitalousnaiset.fi tai 040 196 4434.

Tutustu ohjeisiin www.72tuntia.fi

Tällä kertaa suunnataan Reisjärven Kangaskylälle tutustumaan **Minna Ahoon**, savolaiskeskipohjalaiseen maaseudun naiseen.

Minna Aho

JUKKA AHO

MKN 90 vuotta tiennäyttäjänä

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Minna on alun pitäen Kiuruvedeltä kotoisin, mutta on tavallaan paluumuuttaja, sillä hän on aikuisiällä kotiutunut isänsä kotiseudulle Reisjärven Kangaskylälle. Minnan perheeseen kuuluvat mies ja kaksi teini-ikäistä lasta. Minna pyörittää maatalousyrittäjän arkea luomulehmätalalla, lisäksi Ahot tekevät koneurakointia. Kevään ja kesän sesonkina Minnan löytää paikallisesta puutarhamyymälästä. Innokkaalle puutarhahamiselle työt kasvien ja puutarhatuotteiden parissa ovat olleet mielekkäitä.

Minna on myös ”hiihtoäiti”. Nuorempi lapsista hiihtää kilpaa ja hiihtokisoissa kierretään maata ympäri vuoden. Kesäisin on rulla-hiihtokausi. Ongelmia ylimääräisestä vapaa-ajasta ei ole.

Ma- ja kotitalousnaisten toiminnassa jo 90-luvulta

Kangaskylälle muuttaessaan Minna liittyi kansalaisopiston kutomapiiriin vuonna 1995. Piiriläiset vetivät mukaan myös Ma- ja kotitalousnaisten toimintaan. Minna kuuluu sekä Reisjärven Kangaskylän Maaseutuseuran että Maaseutunaisen johtokuntiin. Maaseutuseuran ja sen Maaseutunaiset-jakoston toiminta on erittäin vilkasta. Keväisin aloitetaan tienvarsien siivoustalkoilla ja jatketaan uimaranan sekä liikenteenjakajan nurmi-alueiden sekä istutusten hoidolla. Impin päivää vietetään kesäkuussa saunoen sekä uiden Kangaspäänjärven. Keski-Pohjanmaan Ma- ja kotitalousnaisten järjestämiä kursseja ostetaan vuosittain, jouluruokailu kyläläisille järjestetään joka vuosi ja uudenvuoden tapahtuma muutaman vuoden välein. Uusia kyläläisiä sekä kylälle syntyneitä vauvoja muistetaan myös. Reisjärvellä on aktiivinen ReTé-harastajateatteri, jonka näytöksissä Maaseutunaiset ovat hoitaneet teatterikahvituksia.

Johtokuntatyö antaa näköalan koko maakuntaan

Minna on kuulunut Keski-Pohjanmaan Ma- ja kotitalousnaisten johtokuntaan seitsemän vuoden ajan. Johtokuntatyö antaa paljon ja siinä saa vinkkejä omankin yhdistyksen toimintaan. – On mukava tutustua ja vaihtaa kuulumisia eri puolilta maakuntaa tulevien naisten kanssa sekä kuulla mitä tapahtuu missäkin päin Keski-Pohjanmaata, summaa Minna.

Parhaat muistot Ma- ja kotitalousnaisten tapahtumista

Vuosien takaa on jäänyt mieleen Varilan Seijan vetämä ruskaretki Kuusamon seudulle, jossa tutustuttiin maaseutumatkailuyrityksiin. Mukana oli reipas porukka ma- ja kotitalousnaisia ja muutamalla myös mies mukana. Ikähaarukka retkeläisillä oli 30-vuotiaasta 80-vuotiaaseen ja se toi lisäväriä retkeen.

Viime vuosilta mieleen on painunut Ylen kansallinen saunapäivä 27.7.2019. – Osallistuimme valtakunnalliseen teemapäivään lämmittämällä Maaseutuseuran Kangaspäänjärven rantaan rakentamaa rantasaunaa koko päivän. Vaikka hellettä oli yli 30 astetta, Kangasloiskeen sauna ja uimara olivat vilkkaassa käytössä ja porukkaa riitti, muistelee Minna. Minna kertookin parhaita asioita omassa asuinpiirissään olevan kauniit järvet ja vesistöt. – Näitä kelpaa vieraille esitellä!

Kiitokset Minnalle lämminhenkisestä haastattelusta. Minnan toivotukseen mukavasta joulun odotuksesta ja hyvistä hiihtokeleistä on hyvä yhtyä.

Kirsi Varila